

Vides pārraudzības valsts birojs

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, fakss 67321049, e-pasts pasts@vpvb.gov.lv, www.vpvb.gov.lv

Rīgā

03.03.2021

Atzinums Nr. 5-04/6
par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu
smilts ieguvei atradnē “Lilaste II” 2006. gada izpētes iecirkņa dienvidu daļā
Sējas novadā

Derīgs līdz 2024. gada 3. martam

Paredzētās darbības ierosinātājs:

AS “Latvijas valsts meži”, reģistrācijas Nr. 40003466281 (turpmāk – Ierosinātāja), juridiskā adrese: Vaiņodes iela 1, Rīga, LV-1004; tālr. 67610015; elektroniskā pasta adrese: lvm@lvm.lv.

Ziņojuma izstrādātājs:

SIA “Enviroprojekts”, reģistrācijas Nr. 40003683283 (turpmāk – Izstrādātāja), adrese: Mazā Nometņu iela 31, Rīga, LV-1002, tālr. 29262684; elektroniskā pasta adrese: info@enviro.lv.

Ziņojums iesniegts Vides pārraudzības valsts birojā (turpmāk – Birojs):

Smilts ieguves atradnes “Lilaste II” 2006. gada izpētes iecirkņa dienvidu daļā, Sējas novadā, ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums (turpmāk – Ziņojums) Birojā iesniegts 2020. gada 30. oktobrī. Ziņojuma aktualizētā versija Birojā iesniegta 2021. gada 2. februārī.

Atzinums izdots saskaņā ar likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (turpmāk - Novērtējuma likums) 20. panta pirmo daļu un tajā noteikti nosacījumi saskaņā ar šā likuma 20. panta desmito daļu.

1. Paredzētās darbības nosaukums:

Derīgā izrakteņa – smilts ieguve (turpmāk – Paredzētā darbība).

2. Paredzētās darbības iespējamā norises vieta:

Sējas novads, nekustamais īpašums “Poligona mežs” (nekustamā īpašuma kadastra Nr. 8092 003 0083, zemes vienības kadastra apzīmējums 8092 003 0087) (turpmāk arī Īpašums), smilts atradnes “Lilaste II” (turpmāk arī Atradne) 2006. gada izpētes iecirkņa D daļa (turpmāk kopā saukta arī Darbības vieta).

3. Īss paredzētās darbības raksturojums:

3.1. Vispārēja informācija par Paredzēto darbību un Paredzētās darbības ierosinātāju:

- 3.1.1. Ietekmes uz vidi novērtējuma (turpmāk arī IVN) objekts ir smilts ieguve Atradnes 2006. gada izpētes iecirkņa D daļā, Īpašuma teritorijā, kas atrodas Sējas novadā.
- 3.1.2. Īpašuma īpašniece ir valsts, bet valdītāja ir Ierosinātāja.
- 3.1.3. Darbības vieta ir daļa no Atradnes. Atradnes kopējā platība ir 30,49 ha un tā iedalīta divos iecirkņos – 2002. gada izpētes iecirknī (kopējā platība ~16,24 ha) un 2006. gada izpētes iecirknī (kopējā platība ~14,24 ha), kuru arī veido divas daļas (Z un D daļas). Gan 2002. gada izpētes iecirknī, gan 2006. gada izpētes iecirkņa Z daļā ieguve jau uzsākta. Paredzēto darbību plānots veikt Atradnes vēl neizstrādātajā D daļā, – 2006. gada izpētes iecirkņa D daļā, kuras platība ir 7,59 ha. Paredzētā darbība plānota visā 2006. gada izpētes iecirkņa D daļas teritorijā.
- 3.1.4. Darbības vietai pieguļošās Atradnes daļas (2002. gada izpētes iecirkni un 2006. gada izpētes iecirkņa Z daļu) Ierosinātāja līdz 2023. gada 15. aprīlim ir iznomājusi ceļu būves firmai SIA “Binders”.
- 3.1.5. Atradnes 2006. gada izpētes iecirkņa D daļā atlikuši 699,9 tūkst. m³ derīgā materiāla, no tiem 49,0 tūkst. m³ jeb 7 % visā iecirkņa platībā iegul zem gruntsūdens līmeņa, pārējie 93 % – virs. Derīgā materiāla ieguvī plānots veikt gan virs, gan zem gruntsūdens līmeņa. Ūdens atsūkšanās un novadīšana ārpus karjera teritorijas nav paredzēta.
- 3.1.6. Gadā plānots iegūt līdz 40 000 m³ smilts. Paredzētās darbības ietvaros plānota arī minerālo materiālu maisījuma ražošana – minerālo materiālu sijāšana/skalošana.
- 3.1.7. IVN procedūra Paredzētajai darbībai piemērota ietekmes uz vidi sākotnējā izvērtējuma rezultātā ar Valsts vides dienesta (Lielrīgas reģionālās vides pārvaldes turpmāk – Dienests) 2019. gada 27. septembra lēmumu “*Ietekmes uz vidi sākotnējais izvērtējums Nr. R119SI0130*”, pamatojoties uz Novērtējuma likuma 4. panta pirmās daļas 4. punkta nosacījumu par vairāku paredzēto darbību, kas ietekmē vienu un to pašu teritoriju, kopējo un savstarpējo ietekmi.
- 3.1.8. Programmu IVN veikšanai Birojs izdeva 2020. gada 13. martā (turpmāk – Programma). Programma derīga līdz 2025. gada 13. martam.
- 3.1.9. Saskaņā ar savstarpēji noslēgtu līgumu starp Ierosinātāju ar Izstrādātāju, Izstrādātāja veikusi Ziņojuma sagatavošanu un publiskās apspriešanas nodrošināšanu.

3.2. Darbības vietas un esošās situācijas raksturojums:

- 3.2.1. Atradne atrodas Sējas novada R daļā, vietā, kur tas robežojas ar blakus esošajiem Saulkrastu un Ādažu novadiem (Atradne tieši robežojas ar Saulkrastu novada teritoriju), teritorijā starp valsts galveno autoceļu A1 Rīga (Baltezers) – Igaunijas robeža (Ainaži) (turpmāk – autoceļš A1) ZR pusē, aizsargājamo ainavu apvidu “Ādaži” (turpmāk – AAA “Ādaži”) A pusē, kā arī Lilastes ezeru un Lilastes ciemu DR pusē.
- 3.2.2. Darbības vieta atrodas kāpu masīvā, mežu ieskaudā teritorijā, ārpus apdzīvotām vietām, Atradnes un plānotās Darbības vietas tiešā tuvumā nav individuālās dzīvojamās mājas vai blīvi apbūvētas teritorijas. Tuvākā apdzīvotā vieta DR virzienā ir Saulkrastu novada Lilastes ciems, attālums no Darbības vietas līdz ciemā esošajai savrupmāju apbūvei pa gaisa līniju ir ~900 m, tomēr viens no vērtētajiem materiāla transportēšanas ceļiem ved gar šo ciemu. Otra tuvākā apdzīvotā vieta – Ādažu novada ciems Dīvezeri atrodas ~900 m attālumā uz D no Darbības vietas, tas neatrodas arī vērtēto transportēšanas ceļu tiešā tuvumā (~500 m attālumā).

- 3.2.3. Piekļuve Darbības vietai iespējama pa vienu no esošiem piekļuves ceļiem, kas savieno Atradni ar autoceļu A1. Viens no piekļuves ceļiem Atradni ar autoceļu A1 savieno D – DR pusē (ved gar Lilastes ciemu Saulkrastu novadā), otrs: Z – ZA pusē. Piekļuves ceļš D – DR pusē ir vietējās nozīmes pašvaldības autoceļš, kas turpinās arī Sējas novadā¹ un Ādažu novadā (turpmāk – Pašvaldību ceļš). Piekļuves ceļš Z – ZA pusē ir meža ceļš.
- 3.2.4. Darbības vieta aizņem aptuveni ceturto daļu no Atradnes kopējās platības un ir tikai daļa no 2006. gada izpētes iecirkņa, kas iedalīts Z daļā (~6,65 ha) un D daļā (~7,59 ha).
- 3.2.5. Derīgo izrakteņu ieguve Atradnē tiek veikta jau kopš 2003. gada, pakāpeniski no Z daļas, kur atrodas 2002. gada izpētes iecirknis. Saskaņā ar Ziņojumu kopš 2008. gada Atradnes 2002. gada izpētes iecirkņa lielākajā daļā ir aktīvs atklāts smilts karjers, savukārt 2019. gadā ieguves teritorija paplašināta uz Atradnes dienvidiem, uzsākot smilts ieguvu arī Atradnes 2006. gada izpētes iecirkņa Z daļā.
- 3.2.6. Saskaņā ar Derīgo izrakteņu atradnes pasi Atradnē izpētīti un ar VSIA “*Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs*” (turpmāk – LVĢMC) Derīgo izrakteņu krājumu akceptēšanas komisijas 2018. gada 11. aprīļa lēmumu (protokols Nr. 25) akceptēti sekojoši atlikušie N kategorijas ģeoloģiski izpētītie derīgā izrakteņa krājumi (krājumu stāvoklis uz 01.10.2017.): 2002. gada izpētes iecirknī - 386,6 tūkst. m³ smilts (tajā skaitā 4,1 tūkst. m³ zem gruntsūdens līmeņa) un 2006. gada izpētes iecirknī – 1334,6 tūkst. m³ smilts (tajā skaitā 77,0 tūkst. m³ zem gruntsūdens līmeņa). Atradnē esošo smilts krājumu izmantošanas iespējas ir ceļu drenējošā slāņa izveide un bitumenizētu maisījumu sagatavošana.
- 3.2.7. Atbilstoši Ziņojumā norādītajam smilts ieguvu Atradnes 2002. gada izpētes iecirknī un 2006. gada izpētes iecirkņa Z daļā uz noslēgtā līguma pamata ar Ierosinātāju veic ceļu būves firma “*Binders*”, kurai ir spēkā esoša Sējas novada domes 2019. gadā 16. aprīlī izdota bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguves atļauja Nr. 2. Smilts ieguves teritoriju paplašināšanai 2006. gada izpētes iecirknī (par 14,2 ha) laika posmā no 2006. – 2008. gadam tika veikts IVN, kā noslēgumā Birojs 2008. gada 12. septembrī izdeva Atzinumu Nr. 9.
- 3.2.8. Saskaņā ar Sējas novada teritorijas plānojuma 2013. - 2024. gadam (turpmāk – Teritorijas plānojums) grafisko pielikumu “*Sējas novada teritorijas funkcionālā zonējuma karte*” Darbības vieta atrodas funkcionālajā zonējumā “*Mežu teritorija*” (M). Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu 287.4. punkts noteic, ka minētajā funkcionālajā zonējumā pieļaujama arī bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguve.
- 3.2.9. Atbilstoši Sējas novada Teritorijas plānojuma grafiskajai daļai Darbības vieta neatrodas kādu objektu aizsargjoslās. Tās tuvumā atrodas Ādažu militārais poligons, tomēr poligona aizsargjosla neskar darbības vietu (atrodas ~500 m uz A – DA no Darbības vietas).
- 3.2.10. Darbības vieta atrodas robežzonā starp Piejūras zemienes Rīgavas līdzenumu un Viduslatvijas zemienes Ropažu līdzenumu, kas ietver bijušo Baltijas ledus ezera un ledāja malas sprostezaru klāto teritoriju. Minēto baseinu nogulumu veido viļņoto līdzenuma virsmu, kam raksturīgi plaši 15 – 20 m augsti kāpu masīvi. Kvartāra nogulumu biezums Atradnes teritorijā ir līdz 20 – 30 m. Zem kvartāra nogulumiem iegul Gaujas svītas nogulumieži (*D_{3g}*).
- 3.2.11. Atradnes teritorijas zemes virsmas reljefs ir nelīdzens, paugurains. Tās lielāko daļu aizņem DA - ZA virzienā orientēta atklāta kāpa, kas veidojusies vējam pārnēsot limnoglaciālo līdzenumu smilšainos nogulumus un ir raksturīgs elements šajā reģionā.

¹ Ziņojumā definēts kā Sējas novada pašvaldības autoceļš Nr. 105, savukārt saskaņā ar Sējas novada autoceļu sarakstu (pieejams <http://www.seja.lv/infrastruktura/details/681/Autocecu-saraksts>), tas definēts kā Sējas novada pašvaldības autoceļš 80-92-C105 Saulkrasti – Ādaži, kura posma garums Sējas novadā ir 0,41 km.

Atklāto teritoriju no visām pusēm ieskauj mežs. Teritorijās, kur ieguve Atradnē jau veikta, kāpa ir norakta un tajā ierīkotā karjera pamatnes atzīmes ir 8 - 10 m vjl. 2006. gada izpētes iecirknī dabīgais reljefs pašlaik izmainīts mazākā pakāpē (tikai tā Z daļā). Pašlaik zemes virsmas atzīmes 2006. gada izpētes iecirkņa daļā ir no 7,86 līdz 28,55 m vjl.

- 3.2.12. Ziņojumā norādīts, ka kopumā Atradnes ģeoloģiskā uzbūve ir vienkārša ar viendabīgu un labi izturētu ģeoloģisko griezumam gan horizontālā, gan vertikālā griezumā, bet ar mainīgu smilts slāņkopas biezumu dēļ saposmotā reljefa. 2006. gada izpētes iecirknī gandrīz visā tā teritorijā segkārtu veido 0,20 – 0,30 m biezi eluviālie nogulumi (eQ_4) – vāji humoza augsne (smalka smilts ar organikas piejaukumu, ko pārsedz trūdvielu slānis). Zem tās, vietās, kur tā nav traucēta, iegul holocēnā veidojušies eolie nogulumi (vQ_4), kas veido iecirkņa derīgo slāņkopu. Slāni veido dzeltena, brūngani dzeltena vai pelēcīgi dzeltena, labi šķirota un viendabīga ļoti smalka un smalka smilts bez grants graudu un oļu piejaukuma. Atbilstoši Ziņojumā sniegtajiem Darbības vietas izpētes datiem derīgās slāņkopas biezums Paredzētās darbības teritorijā ir no ~1 m tās ZA (pie robežas ar 2006. gada izpētes iecirkņa Z daļu) – līdz 22 m tās centrālajā daļā.
- 3.2.13. Atbilstoši Ziņojumā norādītajam Atradnes teritorijā kvartāra nogulumu pamatni veido ūdeni mazcaurlaidīgs morēnas smilšmāls vai mālsmilts, kas darbojas kā sprosts slānis un atdala kvartāra bezspiediena ūdens horizontu no pirmskvartāra artēziskā ūdens horizontiem, kurus veido Amatas un Gaujas svītas smilšakmeņi. Artēzisko ūdeņu atslodze notiek Baltijas jūrā, to plūsmas virziens ir uz Z, ZR. Paredzētās darbības teritorijā vai tās tiešā tuvumā nav ierīkots neviens pazemes ūdens ieguves urbums.
- 3.2.14. Atradnes hidroģeoloģiskie apstākļi novērtēti kā vienkārši un labvēlīgi derīgā izrakteņa izstrādei, jo apūdeņota ir tikai pati derīgās smilts slāņkopas apakšējā daļa un vietām visa krājumos iekļautā smilts iegul virs gruntsūdens līmeņa. Saskaņā ar Ziņojumu Atradnē ir atsegts tikai kvartāra pazemes ūdens horizonts, kuru veido ļoti smalkgraudaina un smalkgraudaina smilts. Gruntsūdens horizonts ir bez spiediena un barojas no atmosfēras nokrišņiem, tādēļ tā svārstības ir tieši atkarīgas no nokrišņu daudzuma un tām ir sezonāls raksturs. Gruntsūdens līmenis Atradnē atkarīgs no reljefa. Pazemes ūdens līmeņa virsma noteikta 3,2 m līdz 21,2 m dziļumā no zemes virsmas jeb 5,45 - 7,45 m vjl., vidēji iecirknī – 6,61 m vjl. Atbilstoši Ziņojumam teritorijā nav izteiktu gruntsūdeņu plūsmas virzienu. To atslodze notiek lokāli, daļai drenējoties lokālos reljefa pazeminājumos (upju ielejās, ezeros, grāvjos u.tml.). Gruntsūdeņu plūsmas virzienu noteic atslodzes zonu izvietojums.
- 3.2.15. Paredzētās darbības teritorijā neatrodas neviena dabiska ūdenstilpe. Tuvākā dabiskā ūdenstece ir Melnupe ~440 m uz D – DA no Darbības vietas. Tā ietek Lilastes ezerā, kas atrodas ~700 m uz DR no Darbības vietas. Savukārt ~70 m no Atradnes DR stūra ir meliorācijas grāvis, kas savienots ar Melnupi.
- 3.2.16. Darbības vieta neatrodas Eiropas nozīmes aizsargājamā dabas teritorijā (Natura 2000), kā arī tieši nerobežojas vai nepieklaujas kādai no tām. Tuvākā īpaši aizsargājamā dabas teritorija (Natura 2000) ir AAA “Ādaži”, kas atrodas uz A, DA no Darbības vietas. Tuvākajā punktā AAA “Ādaži” robeža atrodas ~300 m attālumā, starp Atradni un aizsargājamo teritoriju ir meža masīvs. AAA “Ādaži” izveidots 2004. gadā, lai nodrošinātu labvēlīgu aizsardzības stāvokli Latvijas un Eiropas Savienības nozīmes aizsargājamiem biotopiem, tostarp īpaši 2320 *Piejūras zemienes smiltāju līdzenumu sausi virsāji*, 4010 *Slapji virsāji*, 2130* *Ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas*, 9010* *Veci vai dabiski boreāli meži*, 91D0* *Purvaini meži*, 9080* *Staignāju meži* un 7110* *Neskarti augstie purvi* un dažādām aizsargājamām sugām, kā arī, lai saglabātu AAA “Ādaži” kā Eiropas Savienības nozīmes putniem nozīmīgu vietu, vienlaikus nodrošinot valsts aizsardzības uzdevumu veikšanas iespējamību.

- 3.2.17. Darbības vietas un tai piegulošo teritoriju un tajās esošo biotopu, kā arī augu sugu izvērtējumu veikusi sertificēta eksperte I. Rove² (turpmāk – Sugu un biotopu eksperte). Sugu un biotopu eksperte Darbības vietu un tai piegulošās teritorijas apsekojusi 2019. gada 8. aprīlī un 22. augustā un sagatavojusi atzinumu (turpmāk – Sugu un biotopu ekspertes Atzinums) par tajās konstatētajām dabas vērtībām, kas pievienots Ziņojuma V. pielikumā.
- 3.2.18. Saskaņā ar Sugu un biotopu ekspertes Atzinumu Darbības vietā, visā tās platībā, konstatēts Latvijā īpaši aizsargājams biotops – *Ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas* (6.2.) ar biotopa *Piejūras zemienes smiltāju līdzenumu sausi virsāji* (1.9.)³ iedalījumiem. Minētais biotops atbilst Eiropas Savienības aizsargājamam biotopam (turpmāk arī ES nozīmes biotops) 2130* *Ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas* ar biotopa 2320 *Piejūras zemienes smiltāju līdzenumu sausi virsāji* iedalījumiem. Biotops 2130* *Ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas* iekļauts Ministru kabineta 2006. gada 21. februāra noteikumu Nr. 153 “*Noteikumi par Latvijā sastopamo Eiropas Savienības prioritāro sugu un biotopu sarakstu*” sarakstā kā prioritāras nozīmes. Biotopa kvalitāte vērtēta kā vidēja līdz laba. Sugu un biotopu eksperte norādījusi, ka faktiski visā apsekotajā teritorijā konstatētas motociklu un kvadraciklu iebrauktās vietas, kur augājs ir iznīcināts, tomēr patreizējā apjomā tas rada nepieciešamo traucējumu apjomu minēto biotopu pastāvēšanai. Darbības vietā konstatēta arī viena neliela Latvijā īpaši aizsargājamas augu sugas – smiltāja nelķe (*Dianthus arenarius*)⁴, audze.
- 3.2.19. Atbilstoši Dabas aizsardzības pārvaldes (turpmāk – DAP) dabas datu pārvaldības sistēmā *OZOLS* pieejamai informācijai arī uz ZA no Darbības vietas (pārējā Atradnes teritorijā) iepriekš bijis biotops 2130* *Ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas*, tomēr teritorijās, kur derīgo izrakteņu ieguve jau veikta vai uzsākta, tas būtiski pārmainīts.
- 3.2.20. Darbības vietai pieguļ vairāki ES nozīmes biotopi, uz ZR, DR un DA - 2180 *Mežainas piejūras kāpas*, bet uz R – prioritārās nozīmes biotops 91D0* *Purvaini meži*.
- 3.2.21. Darbības vietas ornitofaunas un ar Paredzētās darbības nodrošināšanu saistīto darbību ietekmes uz to izvērtējumu veikuši divi sertificēti eksperti – A. Kalvāns⁵ (turpmāk – Pirmais ornitologs) un R. Lebuss⁶ (turpmāk – Otrais ornitologs). Pirmā ornitologa 2019. gada 24. jūlija atzinums Nr. AK/2019/10 un Otrā ornitologa R. Lebusa 2020. gada 13. oktobra atzinums Nr. RL/494/13.10.2020 pievienoti Ziņojuma VI. pielikumā.
- 3.2.22. Aptuveni 280 m attālumā uz D no Darbības vietas atrodas mikroliegums, kas 2014. gadā izveidots īpaši aizsargājamas putnu sugas aizsardzībai⁷. Viens no Ziņojumā vērtētajiem transportēšanas ceļiem (D – DR maršruts jeb Pašvaldību ceļš) mikroliegumu šķērso ~250 m garā posmā. Atbilstoši Pirmā ornitologa atzinumā norādītajam, aizsargājamā putna ligzda atrodas ~400 m no Darbības vietas un tiešā Pašvaldības ceļa tuvumā.
- 3.2.23. Saskaņā ar Pirmā ornitologa atzinumu Darbības teritorijā konstatēta 1 īpaši aizsargājama putnu suga, bet Otrā ornitologa atzinumā norādīts, ka dažādos laikos Atradnes un tās perifērijā esošajās teritorijās reģistrēti 4 īpaši aizsargājamo putnu sugu novērojumi.

² Specializācija “*vaskulārie augi, sūnas, mežu un virsāju, zālāju, purvu, stāvošu ūdeņu, tekošu saldūdeņu, jūras piekraste, iesālūdeņu, alu, atsegumu un kriteņu biotopi*”, eksperta sertifikāts Nr. 043, derīgs līdz 04.07.2024.

³ Saskaņā ar Ministru kabineta 2017. gada 28. jūnija noteikumiem Nr. 350 “*Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu*”.

⁴ Saskaņā ar Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumiem Nr. 396 “*Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu*”.

⁵ Specializācija “*putni*”, eksperta sertifikāts Nr. 009, derīgs līdz 25.05.2023.

⁶ Specializācija “*putni*”, eksperta sertifikāts Nr. 005, derīgs līdz 13.05.2023.

⁷ Valsts mežu dienesta Rīgas reģionālās virsmežniecības 2014. gada 6. novembra lēmums Nr. VM5.7-4/1109 “*Lēmums par mikrolieguma noteikšanu aizsargājamai putnu sugai*”, pievienots Ziņojuma IX. pielikumā.

- 3.2.24. Saskaņā ar Ziņojumu Darbības vietai un tās apkārtnē teritorijai, kas veido Atradni, nav īpašas ainaviskas vērtības. Atradni no visām pusēm ieskauj mežu masīvi, kas vizuāli to norobežo no apkārtnē esošajām ainavām. Arī ~300 m attālumā esošā AAA "Ādaži" no Darbības vietas norobežo meža masīvs. Citas ainaviski un kultūrvēsturiski nozīmīgas teritorijas vai objekti Paredzētās darbības teritorijas apkārtnē nav konstatēti.
- 3.2.25. Saskaņā ar LVĢMC publiski pieejamo piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrā⁸ esošo informāciju Paredzētās darbības teritorijai tuvākā piesārņotā vieta ir degvielas uzpildes stacija (reģistrācijas Nr. 80337/1477), kas atrodas ~4 km uz Z, pie Saulkrastiem. Saskaņā ar Ziņojumu Paredzētās darbības vietā un tās tuvākajā apkārtnē citas vides problēmas vai riska objekti nav konstatēti.

3.3. Paredzētās darbības un tās nodrošinājuma raksturojums:

- 3.3.1. Paredzētā darbība ietver smilts ieguvu, izmantojot ekskavatoru un/vai frontālo iekrāvēju, transportēšanu uz krautnēm vai tehnoloģisko laukumu tās tālākai apstrādei, pēc nepieciešamības arī apstrādi sijāšanas/mazgāšanas iekārtā, transportēšanu uz gatavās produkcijas krautnēm, uzglabāšanu un izvešanu realizācijai.
- 3.3.2. Pirms derīgo izrakteņu ieguves Darbības vietā visā tās platībā paredzēts veikt apauguma novākšanu, kur nepieciešams – arī celmu raušanu, kā arī augsnes segkārtas noņemšanu. Noņemto augsnes segkārtu plānots izvietot pagaidu uzglabāšanas krautnēs (~3 – 5 m augstas) pa Darbības vietas laukuma perimetru un vēlāk izmantot karjera rekultivācijā – malu un nogāžu planēšanā. Prognozētais augsnes segkārtas apjoms - 16 000 m³. Izstrādes teritorijas sagatavošanu plānots veikt ar buldozeru, līdzīgus darbus var veikt arī ar frontālo iekrāvēju.
- 3.3.3. Derīgā materiāla ieguvu paredzēts sākt no Darbības vietas DA puses, secīgi pa ieguves sektoriem, virzoties ZR – Z virzienā. Izstrādājot Atradni, vispirms plānots iegūt materiālu, kas atrodas virs gruntsūdens līmeņa.
- 3.3.4. No Ziņojumā sniegtās informācijas izriet, ka vienā gadā apgūstamā izstrādes platība nepārsniegs 5947 m² jeb ~0,6 ha. Pašreizējā projekta stadijā vēl nav skaidri zināms tehnoloģiskā laukuma izvietojums, tāpat nav zināms, vai tas atradīsies vienā konkrētā vietā visu ieguves laiku vai novietojumu mainīs atkarībā no derīgā materiāla ieguves vietas un ūdens resursu pieejamības.
- 3.3.5. Smilts ieguvu paredzēts veikt vairākās kāplēs, kuru augstums būs līdz 5 m. Derīgā materiāla ieguvu gan virs, gan zem gruntsūdens līmeņa paredzēts veikt ar ~25 t ekskavatoru ar apgriezto kausu (iespējams iegūt materiālu līdz ~2,5 m dziļumam) un/vai frontālo iekrāvēju. Vairākās vietās Ziņojumā norādīts, ka smilts ieguvei zem gruntsūdens līmeņa varētu izmantot arī zemessūcēju⁹, tomēr no Ziņojumā citviet norādītā secināms, ka šāda tehnikas vienība, visticamāk, netiks izmantota¹⁰.
- 3.3.6. Iegūto smilti ar frontālo iekrāvēju plānots transportēt uz tehnoloģisko laukumu vai uz pašizgāzējiem tā tālākai transportēšanai. Iegūtais materiāls tehnoloģiskajā laukumā tiks šķirot un novietots gatavo materiālu pagaidu krautnēs, vai uzreiz nogādāts pasūtītājam. Saskaņā ar Ziņojumā norādīto karjerā nav paredzēta ilgstoša iegūtā materiāla uzkrāšana. Atbilstoši Ziņojumam uz vietas paredzēts uzglabāt līdz 30 000 t gatavā materiāla (maksimālais krautnes augstums nepārsniegs 10 m).
- 3.3.7. Materiāla ieguvei zem gruntsūdens līmeņa nav paredzēts veikt mākslīgu tā pazemināšanu, ūdeni atsūknējot vai novadot ārpus Paredzētās darbības teritorijas. Saskaņā ar Ziņojumā sniegto informāciju sagaidāms, ka pakāpeniski, izstrādājot karjeru,

⁸ LVĢMC piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrs
<http://parissrv.lvgmc.lv/#viewType=pppvMapView&incrementCounter=1>.

⁹ Piemēram, Ziņojuma 5. lpp., 6. lpp., 18. lpp., 24. lpp.

¹⁰ Ziņojuma 24. lpp.

- vietās, kur tiks sasniegts gruntsūdens līmenis, veidosies ūdenstilpe. Turpinot ieguvī zem gruntsūdens līmeņa, ūdenstilpe palielināsies vai veidosies arī citviet, līdz tās savienosies, teritorijā pakāpeniski veidojot vienu lielāku ūdenstilpi.
- 3.3.8. Veicot ieguvī zem gruntsūdens līmeņa, paredzēts izmantot divreizējās pārkraušanas metodi – vispirms materiālu izsmelot un novietojot pagaidu krautnēs, lai nožūst, bet pēc tam materiālu pārkraujot tā tālākai transportēšanai, vai, ja nepieciešams, pirms tam veicot materiāla skalošanu ar sijāšanas/mazgāšanas iekārtu.
- 3.3.9. Izstrādājot karjeru, iespējama mūsdienu eksodinamisko procesu (nobrukumi, noslīdeņi, grunts izskalojumi) aktivizēšanās. Saskaņā ar Ziņojumu, apsekojot Darbības vietu, tādi netika konstatēti un nav sagaidāmi. Tomēr, lai novērstu potenciālu nevēlamu nogāžu procesu attīstību, izstrādājot karjeru, jāievēro darba drošības pasākumi - virsūdens kāpļu nogāzes augstuma/platuma attiecībai jābūt 1:1,5, bet zemūdens nogāzēm – 1:2, savukārt rekomendējamais lielākais izstrādes kāpļu drošais augstums ir 4 – 5 m.
- 3.3.10. Paredzētās darbības gaitā plānots veikt arī minerālo materiālu ražošanu, izmantojot sijāšanas/mazgāšanas iekārtu, kas paredzēta minerālo materiālu šķirošanai (sijāšanai), sadalot materiālu pa frakcijām un papildus veicot tā skalošanu. Tam nepieciešamo ūdeni sākotnēji paredzēts ņemt no ūdenstilpes Darbības vietas A stūrī (kur ir zems reljefs un neliels (4,3 m) derīgās slāņkopas biezums (Ziņojuma 3.11. attēls), un kuru saskaņā ar Ziņojumu minētajā vietā paredzēts izveidot ieguves darbu sākotnējā posmā), vēlākajās ieguves stadijās – no karjera daļām, kur būs sasniegts gruntsūdens līmenis un izveidojusies ūdenstilpe. Skalošanas vajadzībām paredzēts veidot slēgtu sistēmu, kurā suspendēto vielu uzduļķojums izgulsnēsies uz vietas, bez tā novadīšanas ārpus Atradnes teritorijas. Precīzu šīs sistēmas risinājumu paredzēts iestrādāt derīgo izrakteņu ieguves projektā.
- 3.3.11. Saskaņā ar Ziņojumu plānotais vidējais ūdens patēriņš diennaktī, izmantojot sijāšanas/mazgāšanas iekārtu maksimālā jaudā, ir 2720 m³. Atbilstoši Ziņojumā sniegtajai informācijai ar skalošanas iekārtu paredzēts apstrādāt līdz pusei gadā iegūtā materiāla apjoma jeb 32 000 t/a.
- 3.3.12. Saskaņā ar Ziņojumu atkarībā no pieprasījuma gadā vidēji plānots iegūt 20 000 – 40 000 m³ derīgā materiāla. Iegūtais materiāls tiks uzskaitīts atsevišķi, atbilstoši frakcijai, un tā daudzums tiks reģistrēts iecirkņa izstrādes žurnālā.
- 3.3.13. Prognozēts, ka Darbības vietā esošo krājumu daudzumu varētu izstrādāt 18 gadu laikā.
- 3.3.14. Attiecībā uz darbības organizāciju no Ziņojuma izriet sekojošais:
- 3.3.14.1. Smilts ieguvī un iegūtā materiāla pārstrādi (sijāšanu, skalošanu) paredzēts veikt sezonāli (~250 dienas gadā) – no aprīļa līdz oktobrim un no decembra līdz februārim (kopā 10 mēneši), laika intervālā no plkst. 7:00 – 19:00, ar pārtraukumu 1 h. Karjera iekārtu darbība plānota diennakts gaišajā laikā, kopējais darba stundu skaits ziemas periodā būs ne vairāk kā 8 h dienā, pārējā aktīvajā laikā – 11 h dienā (kopā ~2020 h gadā).
- 3.3.14.2. Iegūtā materiāla izvešana arī paredzēta ieguves sezonas laikā - 10 mēnešus gadā, darba dienās, ~250 dienas jeb 2020 h gadā (2667 reisi gadā, vidēji ~11 reisi dienā).
- 3.3.15. Atbilstoši Ziņojumā sniegtajai informācijai Paredzēto darbību karjerā nodrošinās šādas tehnikas vienības: 1 buldozers (strādās 355 h/a), 1 ekskavators, 2 frontālie iekrāvēji un 1 sijāšanas/mazgāšanas iekārta (strādās 50 % no kopējā darba laika), kā arī 1 pašizgāzējs (16 t) (pārvadās iegūtā materiāla kravas no ieguves vietas uz apstrādes centru). Vienlaikus Birojs konstatē, ka ietekmes uz gaisa kvalitāti novērtējumā tehnikas vienību darba stundu skaits pieņemts atšķirīgs, proti, pieņemts, ka buldozers, ekskavators un frontālais iekrāvējs materiāla ieguves vietā strādās 355 h/a, bet frontālais iekrāvējs un sijāšanas/mazgāšanas iekārta – 178 h/a.

- 3.3.16. Iegūtā materiāla izvešanai paredzēts izmantot standarta koplietošanas satiksmei paredzētas kravas automašīnas. Izstrādātā materiāla pārvietošanu paredzēts organizēt pa karjera iekšējiem ceļiem, bet izvešanu – pa esošiem karjera piebraucamajiem ceļiem un koplietošanas autoceļiem ar grants segumu, nodrošinot transportēšanas automašīnu nokļūšanu līdz autoceļam A1. Saskaņā ar Ziņojumu iegūto materiālu iespējams transportēt pa diviem maršrutiem, kuri IVN gaitā vērtēti arī kā alternatīvas. Abu transportēšanas maršrutu garums ir ~2,4 km.
- 3.3.16.1. Pirmais jeb Ziņojumā vērtētais pamata maršruts ir D - DR virzienā no Darbības vietas pa karjera piebraucamo ceļu līdz Pašvaldību autoceļam, gar Saulkrastu novada Lilastes ciemu, kur tas pieslēdzas autoceļam A1. Minētais maršruts kopumā ~250 m garumā virzās caur mikroliegumu, kas 2014. gadā izveidots īpaši aizsargājamas putnu sugas aizsardzībai.
- 3.3.16.2. Otrais maršruts ir Z - ZA virzienā no Darbības vietas gar Atradnes esošajiem izstrādes laukumiem, pa karjera Z piebraucamo ceļu, kurš pieslēdzas autoceļam A1.
- 3.3.17. No Ziņojumā sniegtās informācijas izriet, ka ūdensapgādes urbumu Atradnes teritorijā nav plānots ierīkot. Darbinieku sadzīves vajadzībām dzeramais ūdens tiks piegādāts plastmasas pudelēs. Nav sagaidāma sadzīves un ražošanas notekūdeņu rašanās. Ūdeni pretputes pasākumu nodrošināšanai paredzēts ņemt no ūdenstilpes, kas veidosies karjera izstrādes gaitā. Pirms gruntsūdens līmeņa sasniegšanas nepieciešamības gadījumā ūdens laistīšanai tiks piegādāts tvertnēs no citām Darbības vietai tuvumā esošām ūdenstilpēm. Pievedceļu ar grants segumu mitrināšanai paredzēts izmantot specializētas automašīnas.
- 3.3.18. Saskaņā ar Ziņojumu Paredzētās darbības teritorijā nav plānots izbūvēt jaunus infrastruktūras objektus, kā arī nav paredzēta jaunu palīgēku un ražošanas iekārtu uzstādīšana (neskaitot sijāšanas/skalošanas iekārtas izmantošanu). Sadzīves vajadzībām, noslēdzot līgumu ar attiecīgo pakalpojuma sniedzēju, tiks uzstādītas biotualetes.
- 3.3.19. Atbilstoši Ziņojumā norādītajam atkritumu apsaimniekošanu (sadzīves, bīstamie) paredzēts veikt saskaņā ar normatīvo aktu prasībām un, uz noslēgto līgumu pamata, nodot uzņēmumiem, kas nodrošina to apsaimniekošanu. Darbības vietā paredzēts nodrošināt sorbentu vai naftas produktu absorbējošu paklāju glabāšanu iespējamai izlijušās degvielas vai eļļas savākšanai. Darbības vietā nav paredzēta degvielas uzglabāšana, kā arī izmantojamās tehnikas mazgāšana un remonts.
- 3.3.20. Sagaidāms, ka Paredzētās darbības gaitā var rasties smilts ieguves blakusprodukti – atsiļātais nederīgais materiāls un zemas kvalitātes derīgie izrakteņi. Tos saskaņā ar Ziņojumā norādīto paredzēts izvest no karjera vai izvietot pagaidu uzglabāšanas krautnēs pa licences laukuma perimetru, lai vēlāk izmantotu Atradnes rekultivācijas darbos.
- 3.3.21. Rekultivāciju paredzēts veikt pēc karjera izstrādes. Saskaņā ar Ziņojumu Darbības vietā pēc derīgā materiāla izstrādes paredzēts izveidot ūdenskrātuvi, bet teritorijas virsūdens daļā veikt apzaļumošanu. Rekultivācijas darbos paredzēts izmantot iepriekš noņemto augsnes virskārtu un izstrādes gaitā radušos nederīgo materiālu, attiecīgi veicot malu un nogāžu planēšanu un teritorijas pārbēršanu. Detalizētu rekultivācijas plānu paredzēts izveidot karjera izstrādes un rekultivācijas projektā.

3.4. Paredzētās darbības iespējamie alternatīvie risinājumi:

- 3.4.1. Ziņojumā analizēti vairāki ar Paredzētās darbības īstenošanu saistīti alternatīvu veidi, proti, apskatīta zem gruntsūdens līmeņa iegulošā materiāla ieguves tehnoloģiskā alternatīva, derīgā materiāla ieguves apjoma jeb kvantitatīvā alternatīva, kā arī derīgā materiāla transportēšanas maršruta alternatīva. Apskatīta arī "0" alternatīva – situācija, ja Paredzētā darbība netiktu īstenota. Atbilstoši Ziņojumā norādītajam Darbības vietas

alternatīva netiek izskatīta, jo tiek vērtēta ieguves laukuma paplašināšana jau izstrādē esošā Atradnē.

- 3.4.2. Ziņojumā teorētiski apskatītas divas zem gruntsūdens līmeņa esošā derīgā materiāla ieguves tehnoloģiju alternatīvas. Pamata tehnoloģija paredz derīgā materiāla ieguvei zem gruntsūdens līmeņa pielietot divreizējās pārkraušanas metodi, proti, izsmelto materiālu vispirms novietot pagaidu krautnē ūdens notecināšanai un materiāla nožūšanai, pēc tam (pēc nepieciešamības ar vai bez apstrādes) krauļot automašīnās tā tālākai transportēšanai. Savukārt kā alternatīva ieguves tehnoloģija norādīta derīgā materiāla ieguve, veicot gruntsūdeņu atsūkņēšanu un iegūtā materiāla vienreizēju pārkraušanu. Tomēr materiāla ieguve ar ūdens atsūkņēšanu šī IVN ietvaros nav vērtēta, ko Birojs ņem vērā, izvirzot Paredzētās darbības īstenošanai nosacījumus saskaņā ar Novērtējuma likuma 20. panta desmito daļu.
- 3.4.3. Ziņojumā vērtētas divas derīgā materiāla ieguves apjoma jeb kvantitatīvās alternatīvas:
- 3.4.3.1. Pamata iecere paredz derīgā materiāla ieguvi pilnā apjomā gan virs, gan zem gruntsūdens līmeņa.
- 3.4.3.2. Alternatīvais variants paredz atteikšanos no smilts ieguves zem gruntsūdens līmeņa, tādējādi iegūstot tikai 93% no kopējā apjoma.
- 3.4.4. Ziņojumā izskatītas un salīdzinātas arī divas iegūtā materiāla transportēšanas maršruta alternatīvas:
- 3.4.4.1. Pirmais jeb pamata maršruts plānots D - DR virzienā no Darbības vietas pa piebraucamo ceļu karjera D līdz Pašvaldību autoceļam, tālāk pa to gar Lilastes ciema robežu, kur tas savienojas ar autoceļu A1. Šajā maršrutā plānotais maršruts ~250 m garā posmā šķērso mikroliegumu, kas izveidots īpaši aizsargājamas putnu sugas aizsardzībai, kā arī maršruts virzās gar Lilastes ciema apbūves teritorijām.
- 3.4.4.2. Otrais (alternatīvais) maršruts plānots Z - ZA virzienā no Darbības vietas pa piebraucamo ceļu karjera Z līdz tas pievienojas autoceļam A1. Šis maršruts virzās caur mežainu un neapdzīvotu teritoriju.
- 3.4.5. Ieguves apjoma alternatīvu vērtējums un salīdzinājums veikts, pamatojoties uz Ziņojuma autoru izstrādātu novērtējuma sistēmu ballēs, vērtējot dažādus iespējamo ietekmju faktorus un kritērijus, īstenojot kādu no ieguves apjoma variantiem¹¹. Secināts, ka sagaidāmā ietekme uz apkārtējo vidi un cilvēku veselību alternatīvu griezumā būtiski neatšķiras, kā arī ietekme uz īpaši aizsargājamo biotopu Darbības vietā sagaidāma visos variantos. Arī abas vērtētās transportēšanas maršruta alternatīvas Ziņojuma autoru vērtējumā ir līdzvērtīgas, jo abos gadījumos piebraucamā ceļa garums ir ~2,4 km un tas klāts ar grants segumu. Ziņojuma autoru ieskatā kopumā apskatītās transportēšanas maršruta alternatīvas radītu salīdzināmas ietekmes, jo to izmantošana nebūtu saistīta ar gaisa kvalitātes un trokšņa robežlielumu pārsniegumiem. Tomēr saistībā ar transportēšanas alternatīvu novērtējumu Birojam un citām Ziņojuma izvērtēšanā iesaistītajām vides un dabas aizsardzības iestādēm ir atšķirīgs novērtējums, par ko detalizētāks novērtējums iekļauts šī atzinuma 6.4.4. punktā *Troksnis, tā izplatības novērtējums, tostarp saistībā ar derīgo izrakteņu transportēšanu caur mikrolieguma teritoriju*.

4. Izvērtētā dokumentācija:

¹¹ Ziņojuma 9.1. tabula.

- 4.1. Ierosinātājas 2020. gada 3. februāra elektroniskā pasta vēstule ar tai pievienoto paziņojumu par Paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērtējuma sākotnējo sabiedrisko apspriešanu (Biroja reģistrācijas Nr. 5-01/170).
- 4.2. Dienesta 2020. gada 12. februāra elektroniskā pasta vēstule ar sākotnējā izvērtējuma lietas materiāliem (Biroja reģistrācijas Nr. 5-01/227).
- 4.3. Ierosinātājas 2020. gada 5. marta vēstule *“Par sākotnējās sabiedriskās apspriešanas veikšanu un ietekmes uz vidi novērtējuma programmas izstrādi”* (Biroja reģistrācijas Nr. 5-01/381).
- 4.4. Biroja 2020. gada 13. marta Programma Nr. 5-03/5 Paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērtējumam.
- 4.5. Izstrādātājas 2020. gada 31. augusta vēstule ar paziņojumu par IVN ziņojuma sabiedrisko apspriešanu (Biroja reģistrācijas Nr. 5-01/1484).
- 4.6. Biroja 2020. gada 5. oktobra vēstule Nr. 5-01/925 Ierosinātājai un Izstrādātājai, ar kuru Birojs informē, ka nav saņēmis viedokļus par Paredzēto darbību un priekšlikumus Ziņojuma pilnveidošanai.
- 4.7. Izstrādātājas 2020. gada 30. oktobra vēstule Nr. 64/10-20 *“Par “Smilts ieguves atradnē “Lilaste II” 2006. gada izpētes iecirkņa dienvidu daļā” ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu”*, ar kuru Birojā iesniegts sagatavotais Ziņojums (Biroja reģistrācijas Nr. 5-01/1862).
- 4.8. Izstrādātājas 2020. gada 3. novembra elektroniskā pasta vēstule, tai pievienotais paziņojums par Ziņojuma iesniegšanu Birojā un Ziņojuma pielikumu elektroniskā versija (Biroja reģistrācijas Nr. 5-01/1880).
- 4.9. Izstrādātājas 2020. gada 6. novembra elektroniskā pasta vēstule un tai pievienotā Aizsardzības ministrijas 2020. gada 5. oktobra vēstule Nr. MV-N/2280 ar atsauksmi par Ziņojumu (Biroja reģistrācijas Nr. 5-01/1912).
- 4.10. Dienesta 2020. gada 1. decembra vēstule Nr. 2.4/9785/RI/2020 *“Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu smilts atradnē “Lilaste II””* ar tajā ietverto atsauksmi par Ziņojumu (Biroja reģistrācijas Nr. 5-01/2111).
- 4.11. DAP 2020. gada 3. decembra vēstule Nr. 4.9/6135/2020-N *“Par “Smilts ieguves atradnē “Lilaste II” 2006. gada izpētes iecirkņa dienvidu daļā” ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu”* ar tajā ietverto atsauksmi par Ziņojumu (Biroja reģistrācijas Nr. 5-01/2136).
- 4.12. Biroja 2020. gada 29. decembra vēstule Nr. 5-01/1203 Ierosinātājai un Izstrādātājai, kurā Birojs lūdz precizēt un papildināt Ziņojumā sniegto informāciju.
- 4.13. Izstrādātājas 2021. gada 2. februāra vēstule par aktualizēta Ziņojuma iesniegšanu, ar kuru Birojā iesniegts aktualizētais Ziņojums (Biroja reģistrācijas Nr. 5-01/234).
- 4.14. Biroja 2021. gada 3. februāra vēstule Nr. 5-01/160 Ierosinātājai un Izstrādātājai par Ziņojuma izvērtēšanas termiņa pagarinājumu.
- 4.15. Izstrādātājas 2021. gada 4. februāra elektroniskā pasta vēstule un tai pievienotās aktuālā Ziņojuma un tā pielikumu elektroniskās versijas (Biroja reģistrācijas Nr. 5-01/248).
- 4.16. DAP 2021. gada 16. februāra vēstule Nr. 4.9/912/2021-N *“Par “Smilts ieguves atradnē “Lilaste II” 2006. gada izpētes iecirkņa dienvidu daļā” aktualizēto ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu”* ar tajā ietverto atsauksmi par aktualizēto Ziņojumu (Biroja reģistrācijas Nr. 5-01/365).
- 4.17. Dienesta 2021. gada 23. februāra vēstule Nr. 2.4/1247/RI/2021 *“Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu smilts atradnē “Lilaste II””* ar tajā ietverto atsauksmi par aktualizēto Ziņojumu (Biroja reģistrācijas Nr. 5-01/417).

5. Informācija par paredzētās darbības novērtēšanas procesā apkopotajiem ieinteresēto pušu viedokļiem un argumentiem (tai skaitā par sabiedriskās apspriešanas rezultātiem):

Detalizēta informācija par sabiedriskās apspriešanas gaitu un termiņiem ir publiskota Biroja tīmekļa vietnē Paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērtēšanas gaitas sadaļā: <http://www.vpvb.gov.lv/lv/ivn/projekti>. Citu starpā, minētajā vietnē publicēti arī visi sabiedrisko apspriešanu paziņojumi, kuros norādīta informācija par apspriešanas periodiem, notikušajām sanāksmēm un priekšlikumu iesniegšanas termiņiem. Tālāk Birojs sniedz īsu sabiedrības līdzdalības procesa un apkopoto viedokļu un argumentu izklāstu.

5.1. Sākotnējā sabiedrības informēšana, sākotnējās sabiedriskās apspriešanas sapulces, ieinteresēto pušu viedoklis un argumenti:

- 5.1.1. Sākotnējā sabiedriskā apspriešana norisinājās no 2020. gada 30. janvāra līdz 2020. gada 19. februārim. Paziņojums par IVN uzsākšanu un Paredzētās darbības sākotnējo sabiedrisko apspriešanu tika publicēts laikraksta "*Sējas novada ziņas*" 2020. gada 30. janvāra izdevumā Nr. 1(137), ievietots pašvaldības tīmekļa vietnē www.seja.lv, Ierosinātās tīmekļa vietnē www.lvm.lv un Biroja tīmekļa vietnē www.vpvb.gov.lv, kā arī Ierosinātāja par Paredzēto darbību individuāli informēja tos nekustamo īpašumu īpašniekus (valdītājus), kuru nekustamie īpašumi robežojas ar Darbības vietu.
- 5.1.2. Paredzētās darbības IVN sākotnējā sabiedriskā apspriešana klātienē notika 2020. gada 13. februārī Sējas novada domē (adrese: "*Jēņi*", Loja, Sējas novads, LV-2142) plkst. 17:00. Sanāksmē piedalījās 6 personas. Klātesošajiem tika sniegta informācija par plānoto Paredzēto darbību, Atradnes un tajā veikto darbību priekšvēsturi, IVN procedūru, tās mērķi un galvenajiem procesiem. Sanāksmes dalībnieki interesējās par ar iegūtā materiāla transportēšanu saistītajiem risinājumiem un plānoto Atradnes izstrādes ilgumu, vērta uzmanību uz to, lai netiktu izzāgēts esošais mežs, kas kalpo kā dabiska prettrokšņa siena.
- 5.1.3. IVN sākotnējās sabiedriskās apspriešanas laikā Birojā netika iesniegts neviens viedoklis vai priekšlikums par Paredzēto darbību.
- 5.1.4. Pamatojoties uz Izstrādātāja pieteikumu un sākotnējās sabiedriskās apspriešanas rezultātiem, Birojs sagatavoja un 2020. gada 13. martā izsniedza programmu ietekmes uz vidi novērtējumam.

5.2. Sabiedrības informēšana, sabiedriskās apspriešanas sapulce, ieinteresēto pušu viedoklis Ziņojuma izstrādes stadijā:

- 5.2.1. Ziņojuma sabiedriskā apspriešana norisinājās no 2020. gada 27. augusta līdz 2020. gada 27. septembrim. Paziņojums par Paredzētās darbības Ziņojuma sabiedrisko apspriešanu tika publicēts laikraksta "*Sējas novada ziņas*" 2020. gada 27. augusta izdevumā Nr. 6(142) un ievietots pašvaldības, Ierosinātās un Biroja tīmekļa vietnēs (attiecīgi - www.seja.lv, www.lvm.lv un www.vpvb.gov.lv). Ziņojums bija pieejams Sējas novada domē (adrese: "*Jēņi*", Loja, Sējas novads, LV-2142) un Ierosinātāja interneta vietnē www.lvm.lv.
- 5.2.2. Saskaņā ar ierobežojumiem, kas noteikti Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai, Ziņojuma sabiedriskās apspriešanas sanāksme tika organizēta neklātienes formā, attālināti¹². Ziņojuma sabiedriskā apspriešanā sanāksmi klātienē aizstāja video

¹² Atbilstoši 2020. gada 5. jūnija likuma "*Covid-19 infekcijas pārvaldības likums*" 20. pantam, kas noteic kārtību, kādā neklātienes formā (attālināti) organizējama vides normatīvajos aktos noteiktā publiskā apspriešana.

prezentācija un iespēja piecas darba dienas (no 2020. gada 7. septembra līdz 2020. gada 11. septembrim) uzdot jautājumus par IVN un saņemt atbildes no Ierosinātājas par projektu atbildīgās personas ar elektroniskā pasta (a.putnins2@lvm.lv) starpniecību. Minētajā laika posmā netika saņemti jautājumi par IVN un Ziņojumu.

- 5.2.3. 2020. gada 9. septembrī plkst. 10:00 notika tiešsaistes video konference, kas bija pieejama Ierosinātājas tīmekļa vietnē www.lvm.lv. Sanāksmē klātienē piedalījās 4 dalībnieki – pašvaldības, Izstrādātājas un Ierosinātājas pārstāvji. Tiešsaistē sanāksmē netika konstatēti citi pieslēgumi. Klātesošie iepazinās ar sagatavoto video prezentāciju un pārrunāja pašvaldības pārstāvja interesējošos jautājumus saistībā ar Atradnē esošo darbību. Pašvaldības pārstāvis uzdeva arī vairākus jautājumus par plānotajiem pasākumiem, lai mazinātu putēšanu no materiāla izstrādes un transportēšanas. Sanāksmes dalībnieki konstatēja, ka ne pašvaldība, ne Ierosinātāja nav saņēmusi nekādus jautājumus par Paredzēto darbību.
- 5.2.4. IVN Ziņojuma sabiedriskās apspriešanas laikā Birojā netika saņemta neviena atsauksme par izstrādāto Ziņojumu.

5.3. Sabiedrības informēšana un ieinteresēto pušu viedoklis Ziņojuma izvērtēšanas stadijā:

- 5.3.1. Birojā Ziņojums tika iesniegts 2020. gada 30. oktobrī. Paziņojums par iesniegto Ziņojumu tika publicēts interneta vietnēs www.seja.lv, www.lvm.lv un www.vpvb.gov.lv. Ziņojums bija pieejams Ierosinātājas tīmekļa vietnē www.lvm.lv.
- 5.3.2. Atsaucoties uz Biroja lūgumu sniegt viedokli par Ziņojumu, Birojs saņēma:
- 5.3.2.1. Dienesta 2020. gada 1. decembra vēstuli Nr. 2.4/9785/RI/2020, kurā Dienests norādījis, ka tam nav konceptuālu iebildumu pret sagatavoto Ziņojumu, vienlaikus tas rekomendē derīgo izrakstu iegūvi maksimāli veikt līdz gruntsūdens līmenim vai mazāk, perspektīvā radot iespēju vismaz daļēji atjaunoties teritorijā raksturīgajiem īpaši aizsargājamiem biotopiem, kā arī izvēlēties Z - ZA virzienā vērtēto transportēšanas maršruta alternatīvu, samazinot transporta plūsmu un tās radītās ietekmes uz mikroliegumu un Lilastes ciemu un tajā esošajiem iedzīvotājiem.
- 5.3.2.2. DAP 2018. gada 3. decembra vēstuli Nr. 4.9/6135/2020-N, kurā DAP norādījusi, ka Ziņojumā daļēji ir ņemti vērā iepriekš DAP un citu institūciju norādītie viedokļi. DAP vērš uzmanību uz normatīvajiem aktiem, kas, citu starpā, regulē arī mikroliegumu, kas veidoti īpaši aizsargājamo putnu sugu aizsardzībai, un īpaši aizsargājamo putnu sugu aizsardzību. Ņemot vērā, ka Paredzētās darbības rezultātā plānota īpaši aizsargājama biotopa iznīcināšana 7,5 ha platībā, DAP rekomendē izvērtēt karjera rekultivācijas projektā paredzēt iespēju vismaz daļas biotopa platības dabisku atjaunošanos ilgtermiņā. Tāpat DAP norāda, ka tās ieskatā iegūtā materiāla izvešana būtu iespējama tikai pa Z - ZA virzienā vērtēto transportēšanas ceļu, nešķērsojot mikroliegumu.
- 5.3.3. Pamatojoties uz Novērtējuma likuma 20. panta otro un trešo daļu, Birojs ar 2020. gada 29. decembra vēstuli Nr. 5-01/1203 Izstrādātājai lūdza sniegt papildus informāciju un vērtējumu vēstulē norādītiem Biroja komentāriem un saņemtajiem institūciju viedokļiem.

5.4. Sabiedrības informēšana par papildināto Ziņojumu:

- 5.4.1. Ziņojuma aktuālā redakcija Birojā tika iesniegta 2021. gada 2. februārī. Paziņojums par iesniegto Ziņojumu tika publicēts Ierosinātājas un Biroja interneta vietnēs (www.lvm.lv)

un www.vpvb.gov.lv). Ziņojums bija pieejams Ierosinātajās tīmekļa vietnē www.lvm.lv.

5.4.2. Atsaucoties uz Biroja lūgumu sniegt viedokli par papildināto Ziņojumu, Birojs saņēma:

5.4.2.1. DAP 2021. gada 16. februāra vēstuli Nr. 4.9/912/2021-N ar atsauksmi par aktualizēto Ziņojumu, kurā izteikts viedoklis par teritorijā piemērotiem rekultivācijas veidiem (renaturalizācija), un par materiāla transportēšanu, izvēloties Ziņojumā vērtēto transportēšanas maršruta alternatīvu Z - ZA virzienā no karjera, kas nešķērso mikrolieguma teritoriju.

5.4.2.2. Dienesta 2021. gada 23. februāra vēstuli Nr.2.4/1247/RI/2021 ar atsauksmi par aktualizēto Ziņojumu, kurā Dienests norādījis, ka tam nav konceptuālu iebildumu pret sagatavoto Ziņojumu, vienlaikus tas joprojām rekomendē derīgo izrakteņu ieguvu maksimāli veikt līdz gruntsūdens līmenim, kā arī izvēlēties Z - ZA virzienā vērtēto transportēšanas maršruta alternatīvu, lai samazinātu transporta plūsmu un tās radītās iespējamās ietekmes uz mikrolieguma un Lilastes ciema teritorijām.

6. Nosacījumi, ar kādiem Paredzētā darbība ir īstenojama vai nav pieļaujama:

6.1. Ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros Ziņojuma autori ir novērtējuši iespējamās ietekmes uz vidi saistībā ar Paredzēto darbību, tajā skaitā ietekmes, kas izriet no derīgo izrakteņu ieguves un transportēšanas. Ņemot vērā, ka Paredzēto darbību plānots veikt vienā no izstrādē esošās Atradnes iecirkņiem, tādejādi nākotnē smilts ieguves platību palielinot līdz ~30 ha, sagaidāmās ietekmes vērtētas arī kontekstā ar esošo darbību. Ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros gan atsevišķi, gan summāri vērtētas Paredzētās darbības ietekmes uz gaisa kvalitāti, hidroloģiskajiem un hidroģeoloģiskajiem apstākļiem, kā arī ietekme uz dabas vērtībām, bioloģisko daudzveidību, ainavu u.c. ar Paredzēto darbību saistītas ietekmes.

6.2. Izvērtējis Ziņojumā veikto ietekmju novērtējumu, Birojs secina, ka būtiskākās ar Paredzēto darbību saistītās ietekmes, ņemot vērā Paredzētās darbības specifiku, plānotos risinājumus un atrašanās vietu, ir gaisa piesārņojošo vielu un trokšņa emisijas, galvenokārt no iegūtā materiāla transportēšanas. Ietekme sagaidāma arī uz mikroliegumu, ja iegūtā materiāla transportēšana tiktu veikta par transportēšanas alternatīvu D – DR virzienā, un šādā gadījumā palielinātos arī transporta plūsma gar Saulkrastu novadā esošā Lilastes ciema savrupmāju apbūves teritoriju. Paredzētās darbības rezultātā tiks pārmainīts līdzšinējais teritorijas izmantošanas veids (dabiskā veģetācija) un iznīcināts tajā konstatētais ES prioritārās nozīmes un Latvijā īpaši aizsargājams biotops, ilgtermiņā tiks ietekmēta ainava. Tāpat, – lai arī nav plānota gruntsūdens līmeņa papildus pazemināšana ar atsūkņēšanu un novadišanu ārpus Darbības vietas, – derīgo izrakteņu ieguve zem gruntsūdens līmeņa var būt saistīta ar lokālām hidroloģiskā un hidroģeoloģiskā režīma izmaiņām. Attiecībā uz AAA “Ādaži” secināms, ka ietekmes uz vidi novērtējuma gaitā konstatēts, ka Paredzētajai darbībai, ņemot vērā Darbības vietas specifiku un apstākļu raksturojumu, kā arī plānotos risinājumus un transportēšanas virzienus, nav sagaidāma negatīva ietekme uz AAA “Ādaži”, kas ir Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamā dabas teritorija Natura 2000. Tādēļ novērtējums saskaņā ar visiem Ministru kabineta 2011. gada 19. aprīļa noteikumu Nr. 300 “*Kārtība, kādā novērtējama paredzētās darbības ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju Natura 2000*” (turpmāk – Noteikumi Nr. 300) nosacījumiem Ziņojumā nav ietverts, tomēr ietekme vērtēta, ņemot vērā iespējamās ietekmes veidus.

6.3. Kā būtiskākos Birojs Ziņojumā identificē sekojošus ar Paredzētās darbības realizāciju saistītus ietekmes uz vidi aspektus:

6.3.1. Hidroloģiskā un hidroģeoloģiskā režīma izmaiņas.

- 6.3.2. Gaisu piesārņojošo vielu emisija un izmaiņas gaisa kvalitātē, tostarp no derīgo izrakteņu transportēšanas.
- 6.3.3. Ietekme uz apkārtnes bioloģisko daudzveidību un ainavu.
- 6.3.4. Troksnis, tā izplatības novērtējums, tostarp saistībā ar derīgo izrakteņu transportēšanu caur mikrolieguma teritoriju.

6.4. Izvērtējot Ziņojumā identificētās un izvērtētās iespējamās plānotās darbības ietekmes uz vidi, Birojs secina sekojošo:

6.4.1. Hidroloģiskā un hidroģeoloģiskā režīma izmaiņas:

- 6.4.1.1. Ņemot vērā Atradnes atrašanās vietu un to, ka Darbības vietā derīgais izraktenis faktiski atrodas kāpā (materiāla apjoms, kas iegūl zem gruntsūdens līmeņa ir ~7 % no kopējā Darbības vietā aprēķināta smilts krājumu apjoma), ar Paredzētās darbības īstenošanu netiek prognozētas nozīmīgas hidroloģiskā un hidroģeoloģiskā režīma izmaiņas. Pārmaiņas tiek prognozētas lokālas, un vietas specifika pamato to, kādēļ Ziņojumā šajā gadījumā nav veikta detalizēta hidroloģiskā un hidroģeoloģiskā režīma izmaiņu modelēšana, bet ietekmes prognoze izdarīta, balstoties uz vienkāršotiem matemātiskiem aprēķiniem.
- 6.4.1.2. Iespējamā ietekme saistīta ar to, ka tiks pārveidots esošais reljefs arī zem gruntsūdens līmeņa. Lai gan nav paredzēta mākslīga tā pazemināšana un novadīšana ārpus Paredzētās darbības teritorijas, arī šādas darbības lokāli rada pārmaiņas, jo ūdens uzkrāsies vienā vai vairākās ūdenskrātuvēs, tiks paātrināta horizontālā ūdens apmaiņa jaunās ūdenskrātuves apkārtnē, izlīdzinot gruntsūdeņu līmeni ar ūdens līmeni karjera ūdenskrātuvēs (veidosies lokāla depresijas piltuve). Atbilstoši Ziņojumam citos Atradnē esošajos iecirkņos vai to daļās smilts ieguve tiek veikta tikai virs gruntsūdens līmeņa, tādēļ šī ietekme nav sagaidāma summāra.
- 6.4.1.3. Vērtējot iespējamo pieteces apjomu ūdenskrātuvē, kas veidosies ieguves vietās, kur derīgais izraktenis tiks izņemts jau zem gruntsūdens līmeņa, aprēķinu ceļā secināts, ka tie varētu būt ~ 62 m³/dnn¹³. Vērtējot, vai šādām pārmaiņām varētu būt ietekme uz Darbības vietai tuvāk esošo ūdensteci Melnupē (atrodas ~440 m uz D no Darbības vietas un ietek Lilastes ezerā), secināts, ka ietekme būs nebūtiska, jo ūdens daudzums, par kādu teorētiski varētu samazināties infiltrācijas bilance gruntsūdeņos (ņemot vērā Melnupes caurplūdumu (2,07 m³/s)¹⁴), būs niecīgs. Ņemot vērā prognozēto gruntsūdeņu atslodzes apjomu, kas ieplūdis ūdenskrātuvē, kā nebūtiska novērtēta arī depresijas piltuves iespējami skartā teritorija. Iespējamās mitruma režīma izmaiņas tiek prognozētas tikai Darbības vietas tiešā tuvumā, neradot negatīvu ietekmi uz AAA "Ādaži", kas atrodas ~300 m attālumā uz A - DA no Darbības vietas.
- 6.4.1.4. Ņemot vērā to, ka Darbības vietā virs artēziskajiem ūdeņiem iegūl ~12 m biezs morēnas smilšmāla nogulumu slānis, kas kalpo kā sprosts slānis, Ziņojumā secināts, ka artēziskie ūdeņi ir labi aizsargāti no iespējama piesārņojuma infiltrācijas no zemes virsmas, ja tāds nestandarta situācijā varētu nokļūt vidē. Šādu situāciju iespējamība tiek vērtēta kā zema, Ziņojumā identificējot arī risinājumus lokālu negadījumu (piemēram, izlijumu no tehnikas vienībām) savākšanai un tālākai apsaimniekošanai.
- 6.4.1.5. Saskaņā ar Ziņojumu Paredzētās darbības gaitā nav plānots ierīkot ūdensapgādes urbumus. Darbības vietā vai tās tuvumā nav ūdensapgādes urbumu un nav noteiktas aizsargjoslas ap ūdens ņemšanas vietām (tuvākais urbums ir ~3 km attālumā). Tuvākās

¹³ Ziņojuma 3.5. nodaļas apakšnodaļa "Gruntsūdeņu atslodze karjerdīķī", 51. lpp.

¹⁴ Ziņojuma 5.3. nodaļas apakšnodaļa "Iespējamās gruntsūdeņu depresijas piltuves raksturojums", 64. lpp.

piesārņotās vai potenciāli piesārņotās vietas (DUS ~4 km attālumā pie Saulkrastiem) novērtētas kā pietiekamā attālumā, lai šajā aspektā nebūtu iespējamu ietekmju mijiedarbība.

6.4.1.6. Īstenojot Paredzēto darbību, pakāpeniski veidosies ūdenskrātuve, kurā sagaidāma arī dabisko vielu (māla un putekļu daļiņu) uzduļķojuma veidošanās gan no smilts ieguves ar ekskavatoru, gan no sijāšanas/skalošanas iekārtas darbības. Tomēr Paredzētās darbības risinājumi neparedz ūdens novadīšanu ārpus Atradnes teritorijas, attiecīgi nav sagaidāma iespējama ietekmes izplatīšanās blakus teritorijās (uzduļķojums izgulsnēsies uz vietas). Līdz ar to nav sagaidāms, ka, realizējot Paredzēto darbību, varētu tikt ietekmēta apkārtnes teritorijā esošo ūdensobjektu kvalitāte.

6.4.1.7. Ņemot vērā Darbības vietas ģeoloģisko uzbūvi un novērtējis Ziņojumā sniegtās prognozes un vērtējumu par Paredzētas darbības iespējamo ietekmi uz apkārtnes hidroloģisko un hidroģeoloģisko režīmu, kā arī ūdens kvalitāti un potenciālā piesārņojuma infiltrāciju, Birojs var pievienoties Ziņojuma autoru secinājumiem, ka Paredzētās darbības ietekme uz apkārtnes hidroloģisko un hidroģeoloģisko režīmu nav sagaidāma būtiska, tai skaitā uz Darbības vietas tuvumā esošās Melnupes hidroloģisko režīmu un ūdens kvalitāti, kā arī nav sagaidāma būtiska un nelabvēlīga ietekme uz Natura 2000 teritoriju AAA “Ādaži” un tajā aizsargātajām dabas vērtībām. Ieguves zem gruntsūdens līmeņa ietekme būs pakāpeniska un lokāla, un prognozētais ietekmes apjoms nenorāda uz to, ka būtu pamats aprobežot kādu no Ziņojumā aplūkotajām apjoma alternatīvām (noteikt, ka ieguve būtu pieļaujama tikai līdz gruntsūdens līmenim). Tomēr ir pamatoti noteikt, ka bez papildus novērtējuma un padziļinātu aprēķinu veikšanas par iespējamu depresijas piltuves veidošanos un ietekmi uz AAA “Ādaži” nav pieļaujama tādu risinājumu izmantošana, kas paredzētu ūdens atsūkņēšanu un novadīšanu ārpus Darbības vietas, kas Ziņojumā minēta kā viena no apsvērtajām tehnoloģisko risinājumu alternatīvām. Šāds risinājums atbilstoši Programmas un Noteikumu Nr. 300 nosacījumiem Ziņojumā nav vērtēts, tādēļ nav pieļaujams. Ievērojot minēto, kā arī vadoties no Ziņojumā novērtētā, **Birojs atzīst, ka saskaņā ar Novērtējuma likuma 20. panta desmito daļu ir pamatoti noteikt šādus nosacījumus, ar kādiem Paredzētā darbība īstenojama vai nav pieļaujama:**

- a) Ņemot vērā to, ka Ziņojums nesatur šāda risinājuma atbilstīgu novērtējumu, smilts ieguve ar tehnoloģisku risinājumu, kas paredzētu gruntsūdens līmeņa mākslīgu pazemināšanu ar atsūkņēšanu un novadīšanu ārpus Darbības vietas vai kādu citu papildus pazemināšanas risinājumu (piemēram, novadīšanu paštecē ceļā ārpus Darbības vietas), nav pieļaujama.
- b) Darbības vietā veidojamo ūdenskrātuvi nav pieļaujams savienot ar meliorācijas grāvjiem vai Melnupi.
- c) Jāparedz un jārealizē pasākumi, lai Paredzētās darbības rezultātā nepieļautu naftas produktu un citu piesārņojošo vielu nokļuvi gruntī, virszemes un pazemes ūdeņos.
- d) Paredzētās darbības realizācijas gaitā, tostarp veicot derīgā materiāla ieguvi ar ekskavatoru, t.sk. arī zem gruntsūdens līmeņa, jānodrošina piemēroti darba drošības pasākumi, iekļaujot tos karjera izstrādes projektā. Jānodrošina darbinieku instruktāža par paredzētajiem darba drošības pasākumiem un to ievērošana.
- e) Ja Paredzētās darbības plānošanas vai realizācijas gaitā tiek noteikti citi ieguves, apjoma, laika u.c. risinājumi, kas Ziņojuma gaitā nav novērtēti vai pārsniedz Ziņojumā novērtētos lielumus, veicams šādu izmaiņu būtiskuma novērtējums un pie nepieciešamības - ietekmes uz vidi sākotnējais izvērtējums Novērtējuma

likuma paredzētajā kārtībā. Šis nosacījums attiecināms arī uz citiem Paredzētās darbības un tās radītās ietekmes aspektiem (t.i. ne tikai saistībā ar hidroloģiju un hidroģeoloģiju).

6.4.2. Gaisu piesārņojošo vielu emisija un izmaiņas gaisa kvalitātē, tostarp no derīgo izrakteņu transportēšanas:

- 6.4.2.1. Ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros veikta Paredzētās darbības un ar tās nodrošināšanu saistīto darbību iespējamo ietekmju radīto gaisu piesārņojošo vielu izkliedes modelēšana un veikts sagaidāmās ietekmes uz gaisa kvalitāti novērtējums. Prognozējamo emisiju apjoms definētajiem emisiju avotiem novērtēts, ņemot vērā to raksturojumu (raksturīgie emisiju faktori, Darbības vietas raksturs un Paredzēto darbību raksturojošie faktori – tehnikas vienību skaits, darbības ilgums, ieguves, pārstrādes, uzglabāšanas un izvešanas apjomi, ceļu garums u.c.). Tā kā Atradnē jau notiek smilts ieguve, prognozējot sagaidāmās gaisa kvalitātes izmaiņas, ņemta vērā arī esošās darbības radītā ietekme uz gaisa kvalitāti, novērtējumā izmantojot tādas pašas raksturlielums kā vērtējot Paredzēto darbību. Vērtējumā iekļauto emisiju avotu izvietojums gan Paredzētās darbības nodrošināšanai, gan no esošās darbības parādīts Ziņojuma III. pielikuma A pielikumā.
- 6.4.2.2. Saskaņā ar Ziņojumu, īstenojot Paredzēto darbību, galvenie identificētie tehnoloģiskie procesi, kurus veicot tiks radītas gaisu piesārņojošo vielu emisijas, ir – augsnes virskārtas noņemšana un sastumšana krautnēs; derīgā materiāla ieguve ar ekskavatoru; derīgā materiāla iekraušana pašizgāzējos un transportēšana līdz tehnoloģiskajam laukumam; iegūtā materiāla apstrāde (sijāšana un skalošana); šķīrotā materiāla uzglabāšana krautnēs, iekraušana kravas automašīnās, materiāla transportēšana pa karjera iekšējiem ceļiem un izvešana. No Ziņojumā sniegtās informācijas izriet, ka Paredzētās darbības nodrošināšanai karjerā darbosies četras tehnikas vienības – buldozers, ekskavators, frontālais iekrāvējs un kravas automašīna (pašizgāzējs) iegūtā materiāla transportēšanai uz tehnoloģisko laukumu. Iegūtā materiāla apstrāde un uzglabāšana tiks veikta tehnoloģiskajā laukumā, tajā savukārt darbosies viens frontālais iekrāvējs un sijāšanas/mazgāšanas iekārta. Gatavā materiāla transportēšanas nodrošināšanai tiks izmantotas smagās kravas automašīnas.
- 6.4.2.3. Gaisa kvalitātes novērtējumu IVN ietvaros sagatavojusi SIA “AMECO vide” (Reģ. Nr. 40103842264), ņemot vērā gan LVĢMC sniegto informāciju par esošo gaisa piesārņojumu līmeni Darbības vietas apkārtnē, gan aprēķinu ceļā iegūtās gaisu piesārņojošo vielu emisijas no esošās un Paredzētās darbības.
- 6.4.2.4. Ziņojumā iekļautajā gaisa kvalitātes novērtējumā norādīts, ka materiāla ieguve, apstrāde un transportēšana plānota ~10 mēnešus gadā, bet iegūtā materiāla uzglabāšana plānota visu gadu, proti, 12 mēnešus (8760 h/a). Aprēķinos pieņemts, ka gan ieguves darbi atšķirīgā intensitātē, gan gatavā materiāla izvešana notiek ~250 dienas gadā (darba dienās), kopumā ne vairāk kā ~2020 h/a. Atbilstoši gaisa kvalitātes novērtējumā sniegtajai informācijai aprēķinos pieņemts, ka smilts ieguvē nodarbināto tehnikas vienību un ar iegūtā materiāla transportēšanu saistīto tehnikas vienību darba laika fonds ir 355 h/a, bet tehnoloģiskajā laukumā esošo tehnikas vienību darba laika fonds attiecīgi ir 178 h/a. Aprēķinot piesārņojošo vielu emisijas gaisā, pieņemts, ka augsnes virskārta, kuru pirms ieguves darbiem paredzēts nostumt, veidojot pagaidu uzglabāšanas krautnes, veidos 16 000 m³ jeb 25 000 t, bet, raksturojot smilts ieguves procesu un gatavā materiāla izvešanu, pieņemts maksimālais ieguves apjoms gadā – 40 000 m³ jeb 64 000 t. Raksturojot iegūtā materiāla pārstrādi, pieņemts, ka materiāla apjoms, no kura paredzēts veidot pagaidu krautnes pirms un pēc apstrādes, kopumā sastādīs 160 000 t/a, bet materiāla daudzums, kurš tiks apstrādāts sijāšanas/skalošanas

iekārtā būs 32 000 t/a (līdz aptuveni pusei no kopējā maksimāli iegūtā materiāla). Savukārt uzglabāšanai sagatavotā materiāla daudzums tehnoloģiskajā laukumā nepārsniegs 30 000 t. Prognozējot transportēšanas radīto ietekmi uz gaisa kvalitāti, ņemta vērā kravas automašīnu pārvietošanās pa karjera iekšējiem ceļiem un iegūtā materiāla izvešana. Raksturojot pārvietošanos no ieguves vietas līdz tehnoloģiskajam laukumam, pieņemts, ka to nodrošina viens pašizgāzējs ar kravnesību diapazonā no 7,5 – 16 t (ietilpība 10 m³), kas ieguves sezonas laikā veic līdz 4000 reisiem, nobraucot 1600 km (vienā reisā veicot 0,4 km, proti, 0,2 km turp, 0,2 km atpakaļ). Raksturojot gatavā materiāla transportēšanu, pieņemts, ka to nodrošinās kravas automašīnas ar kravnesību diapazonā no 16 – 32 t (ietilpība 15 m³), gada laikā plānots veikt 2667 reismus (vidēji 11 reisi dienā jeb ~1,4 reisi stundā, maksimāli 46 reisi dienā), nobraucot 12800 km (transportēšanas ceļa garums, neatkarīgi no vērtētās transportēšanas maršruta alternatīvas, ir ~2,4 km) pa ceļu ar grants segumu.

- 6.4.2.5. Saskaņā ar gaisa kvalitātes novērtējumā sniegto informāciju daļiņu PM₁₀ un PM_{2,5} emisijas aprēķinātas no darbībām, kas saistītas ar teritorijas sagatavošanu ieguvei, derīgo izrakteņu ieguves un apstrādes procesiem, iegūtā materiāla pagaidu uzglabāšanas un pārkraušanas transportēšanai, savukārt no derīgo izrakteņu ieguvē un pārstrādē izmantojamās tehnikas un autotransporta aprēķinātas oglekļa oksīdu, slāpekļa oksīdu, gaistošo organisko savienojumu, daļiņu PM₁₀ un PM_{2,5} emisijas. Papildus aprēķinātas gaistošo organisko savienojumu emisijas no karjera tehnikas uzpildes ar degvielu.
- 6.4.2.6. Atbilstoši Ziņojumam summārā piesārņojuma koncentrācija aprēķināta, ņemot vērā LVĢMC sniegtos datus par fona piesārņojumu, aprēķinātās gaisu piesārņojošo vielu koncentrācijas no esošās darbības (derīgo izrakteņu ieguves, apstrādes un transportēšanas) SIA “Binders” apsaimniekotajā Atradnes daļā un prognozētās gaisu piesārņojošo vielu koncentrācijas no Paredzētās darbības. Esošā piesārņojuma līmeņa raksturošanai izmantoti LVĢMC sniegtie dati par esošo piesārņojuma līmeni, kur iekļauti gan stacionārie piesārņojuma avoti (datu bāze “2-Gaiss”), gan mobilie piesārņojuma avoti (transporta plūsmu intensitātes mērījumu dati), un modelētas piesārņojošo vielu izkliedes kartes Atradnes ietekmes zonā bez operatora darbības (Ziņojuma III. pielikuma B pielikums). Vērtējot tikai LVĢMC sniegtos datus par esošo piesārņojumu, secināms, ka visu piesārņojošo vielu maksimālās koncentrācijas Paredzētās darbības un tās ietekmes zonā ir autoceļa A1 tuvumā, kur ietekmi rada mobilie piesārņojuma avoti – transports, kas pārvietojas pa minēto autoceļu. Ņemot vērā, ka LVĢMC sniegtajos datos nav iekļauta informācija par esošo darbību citos Atradnes iecirkņos, atbilstoši Ziņojumā norādītajam piesārņojums, ko rada esošā darbība citās Atradnes ieguves vietās, aprēķināts un modelēts atsevišķi, ņemot vērā esošo darbību raksturojošos procesus, tajā skaitā ieguves veidu un apjomus, darba laiku un iegūtā materiāla transportēšanu.
- 6.4.2.7. Piesārņojošo vielu izkliedes aprēķināšanai izmatots modelis “AERMOD” (licences Nr. AER0006195, licence bez termiņa), kura izmantošana atbilstoši Ziņojumā norādītajam ir saskaņota ar Dienestu (15.12.2015. atzinums Nr. 78/2015). Aprēķinos ņemti vērā dati par emisijas avotu fizikālajiem parametriem, emisiju apjomiem un avotu darbības dinamiku, kā arī meteoroloģiskie rādītāji (Skultes novērojumu stacijas 2019. gada secīgi stundas dati). Gaisa kvalitātes novērtējums veikts 2 m augstumā, bet modelēšanā izmatotais aprēķina solis ir 50 m.
- 6.4.2.8. No Ziņojumā sniegtās informācijas izriet, ka piesārņojošo vielu izkliežu aprēķini veikti divām emisiju avotu grupām – tikai Paredzētajai darbībai (Atradnes 2006. gada izpētes iecirkņa D daļā) un atsevišķi esošajai darbībai (Atradnes 2002. gada izpētes iecirknis un 2006. gada izpētes iecirkņa Z daļa), kas gaisa kvalitātes novērtējumā attiecīgi

definētas kā *Lilaste* un *Binders* (Ziņojuma III. pielikuma A pielikums) un raksturo konkrētas ar smilts ieguvī, apstrādi, uzglabāšanu un transportēšanu saistītas darbības, kas norādītas Ziņojuma III. pielikuma 1.1.17. un 1.2.17. tabulās. Laukumveida avotiem definēts arī to izmērs un novietojums, tādējādi reprezentējot situāciju, kad ieguve notiks Darbības vietas A malā, bet iegūtā materiāla apstrāde un uzglabāšana tehnoloģiskajā laukumā Darbības vietas centrālajā daļā. No Ziņojuma izriet, ka šāds piesārņojuma avotu izvietojums izvēlēts vadoties pēc maksimālā piesardzības principa, proti, ievērtējot situāciju, kad ieguves laukums atrodas tieši blakus gatavā materiāla izvešanas ceļam, radot lielāku summāro piesārņojumu ārpus Atradnes teritorijas, savukārt tehnoloģiskais laukums atrodas maksimāli tālu no ieguves vietas, tādējādi autotransports pa karjera iekšējiem ceļiem veic lielāku attālumu un rada lielākas piesārņojošo vielu emisijas. No sniegtās informācijas izriet, ka vienā gadā apgūstamā izstrādes platība nepārsniegs 5947 m² jeb ~0,6 ha, kas ievērtēta arī piesārņojošo vielu izkliedē.

- 6.4.2.9. Ziņojumā ietekme vērtēta, pieņemot, ka visa iegūtā materiāla (gan no esošās, gan Paredzētās darbības) izvešana tiek veikta pa abām vērtētajām transportēšanas maršrutu alternatīvām (Ziņojuma III. pielikuma C pielikums). Saskaņā ar Ziņojumu šāda pieeja izvēlēta, jo iepriekš nav iespējams paredzēt, kā procentuāli sadalīsies izvešanas maršruti, ņemot vērā gan esošo, gan Paredzēto darbību (noteiktais maksimālais reisu skaits dienā iegūtā materiāla izvešanai – 34 reisi no esošās darbības un 46 reisi no Paredzētās darbības).
- 6.4.2.10. Novērtējot iegūtos piesārņojošo vielu izklijēšanas rezultātus attiecībā pret Ministru kabineta 2009. gada 3. novembra noteikumos Nr. 1290 “*Noteikumi par gaisa kvalitāti*” (turpmāk – Noteikumi Nr. 1290) ietvertajiem normatīviem, secināms, ka Paredzētās darbības ietekmes zonā ārpus darba vides to pārsniegumi netiek prognozēti nevienai no piesārņojošām vielām, savukārt tuvākajās apdzīvotajās vietās – Saulkrastu novada Lilastes ciema un Ādažu novada ciema *Dīvezeri* savrupmāju apbūves teritorijās (un to apkārtnē) summārās piesārņojumu koncentrācijas tiek prognozētas būtiski mazākas par normatīvu. Ņemot vērā Paredzētās darbības specifiku – smilts ieguvī atklātā karjerā, kā arī transportēšanas maršruta ceļus, kas klāti ar grants segumu, Paredzētās darbības rezultātā vienas no būtiskākajām ietekmēm uz gaisa kvalitāti būtu putekļu daļiņu PM₁₀ un PM_{2,5} emisijas. Maksimālā summārā vērtība ārpus Darbības vietas putekļu daļiņu PM₁₀ diennakts koncentrācijai prognozēta 73,4 % (36,79 μg/m³) no normatīva, bet gada vidējā PM₁₀ koncentrācija – 58,4 % (23,37 μg/m³) no normatīva. Šāda piesārņojuma koncentrācija tiek prognozēta grants ceļa apkārtnē Z - ZA transportēšanas maršrutā. Arī daļiņu PM_{2,5} gada vidējā koncentrācija tiek prognozēta līdz 58,7 % (11,74 μg/m³). Citām gaisu piesārņojošajām vielām piesārņojuma koncentrācijas novērtētas vērā ņemami mazākas (Ziņojuma III. pielikuma 3.2. tabula), secinot, ka Paredzētās darbības ietekme uz gaisa kvalitāti nav vērtējama kā būtiska.
- 6.4.2.11. Vienlaikus Birojs atzīmē, ka faktiskais gaisa piesārņojums būs atkarīgs no transporta intensitātes un derīgo izkraumu pieprasījuma, tādēļ var būt nepieciešams īstenot arī ietekmes mazināšanas pasākumus transportēšanas maršrutā. Lai arī Ziņojumā secināts, ka īpaši pasākumi nebūs nepieciešami, no Ziņojuma 10. nodaļā sniegtās informācijas izriet, ka Ierosinātāja ir paredzējusi karjera iekšējo un piebraucamo ceļu mitrināšanu/laistīšanu vasaras karstajos un sausajos mēnešos, pie nepieciešamības arī materiāla krautņu mitrināšanu u.c. risinājumus.
- 6.4.2.12. Ziņojumā vērtēta arī iespējamā Paredzētās darbības ietekme uz klimata pārmaiņām. Ziņojuma autori norāda, ka smilts ieguvei un ar to saistītajām darbībām vai arī šādas darbības neveikšanai, nav tiešas ietekmes uz siltumnīcefekta gāzu izmešiem (turpmāk

– SEG). Saskaņā ar Ziņojumu šāda ietekme kontekstā ar Paredzēto darbību var būt no tehnikas vienību dīzeļdzinēju darbināšanas, tomēr ietekme tiek vērtēta kā nenozīmīga un maza. Izmaiņas rada arī zemes lietojuma veida maiņa, tomēr Darbības vieta un tās platība apjoma ziņā nav vērtējama kā būtiska.

6.4.2.13. Novērtējis Ziņojumā ietverto informāciju, Birojs var pievienoties Ziņojuma autoru secinājumiem, ka izstrādātais novērtējums šobrīd ļauj secināt, ka ar Paredzēto darbību ir sagaidāmas emisijas gaisā, tomēr Ziņojumā ietvertie emisiju aprēķini un to izkliedes modelēšana par esošo un plānoto darbību Atradnē norāda, ka būtiskas ietekmes varbūtība piesārņojošo vielu kontekstā normālos darba režīma apstākļos nav prognozējama, nozīmīga piesārņojuma izplatība ārpus Atradnes robežām ir maz varbūtīga un nav sagaidāms, ka ar Paredzētās darbības realizāciju varētu tikt pārsniegtas Noteikumos Nr. 1290 noteiktās robežvērtības un mērķlielumi, kas varētu nelabvēlīgi ietekmēt cilvēka veselības aizsardzību. Līdz ar to nav pamata secinājumam, ka Paredzētā darbība varētu radīt būtisku ietekmi, ja tiek ievēroti Ziņojumā paredzētie un novērtētie risinājumi, tai skaitā risinājums, ka smilts ieguve vienlaikus nenotiek vairākās zonās Darbības vietā, bet tā tiek apgūta pakāpeniski vai secīgi, kā arī citi Ziņojumā definētie risinājumi Paredzētās darbības realizācijas apjomam un laikam. Gadījumā, ja kādu apstākļu rezultātā, tajā skaitā ņemot vērā laika apstākļus un pieprasījumu, tiktu konstatēti priekšnoteikumi būtiski atšķirīgam Paredzētās darbības realizācijas periodam, kas būtiski pārsniedz Ziņojumā novērtēto, jāveic izmaiņu novērtējums, izsverot izmaiņas arī attiecībā uz citiem ietekmju veidiem (ietekmes uz vidi sākotnējais izvērtējums saskaņā ar Novērtējuma likuma 3. divi *prim* panta pirmās daļas 3)punkta c)apakšpunktu). **Lemjot par nosacījumu izvirzīšanas nepieciešamību, Birojs uzsver, ka normatīvajos aktos noteikto prasību, tajā skaitā gaisa kvalitātes normatīvu ievērošana ir beznosacījuma prasība, kas jau noregulēta ar ārējiem normatīvajiem aktiem un ir Ierosinātājam saistoša. Citādā veidā Paredzētā darbība nav pieļaujama. Tomēr vienlaikus Novērtējuma likuma 24. panta pirmās daļas 2. punkts noteic, ka Ierosinātāja ir arī atbildīga par Ziņojumā ietverto risinājumu, tai skaitā tādu, kas paredzēti ietekmes novēršanai un samazināšanai, īstenošanu. Tādēļ Birojs atzīst par nepieciešamu saskaņā ar Novērtējuma likuma 20. panta desmito daļu darbu veikšanai norādīt nosacījumus, ar kādiem Paredzētā darbība iespējama vai nav pieļaujama:**

- a) Jānodrošina visu Ziņojumā norādīto vai līdzvērtīgu risinājumu Paredzētās darbības realizācijai iekļaušana derīgo izrakteņu ieguves projektā un to izpilde. Jānodrošina risinājumi, kas sasniedz ne būtiski sliktāku gaisa kvalitātes līmeni, kādu tā ar Paredzēto darbību Ziņojumā ir apņēmusies sasniegt. Ja turpmākajās Paredzētās darbības projektēšanas un realizācijas stadijās tiek izskatīti citi ieguves, apjoma, laika u.c. risinājumi, kas būtiski atšķiras no Ziņojumā novērtētā, veicams šādu izmaiņu būtiskumu novērtējums, lemjot par ietekmes uz vidi sākotnējā izvērtējuma nepieciešamību Novērtējuma likuma paredzētajā kārtībā.
- b) Derīgā izrakteņa ieguve Darbības vietā veicama secīgi, nodrošinot, ka vienlaikus tā netiek veikta Darbības vietas vairākās zonās un būtiski nepārsniedz Ziņojumā vērtēto maksimālo ieguves apjomu gadā (40 000 m³ smilts).
- c) Lai samazinātu putekļu emisijas, sausā laika periodā jāizvērtē nepieciešamība un, kur atbilstoši, jānodrošina karjera iekšējo ceļu un transportēšanas ceļa ar grants segumu mitrināšana/laistīšana, kā arī citu ar ieguves darbiem saistītu vietu (tehnoloģiskā laukuma, iegūtā materiāla uzglabāšanas krautņu) mitrināšana/laistīšana.

6.4.3. Ietekme uz apkārtnes bioloģisko daudzveidību un ainavu:

- 6.4.3.1. Vērtējot Paredzētās darbības un citu teritorijā/tās apkārtņē esošo darbību kopējo un savstarpējo ietekmi uz bioloģisko daudzveidību, jāņem vērā, ka, īstenojot Paredzēto darbību, tiks pārveidots līdzšinējais vides stāvoklis Darbības vietā, ieguves platībā tiks zaudēta pašreizējā veģetācija, mainīts teritorijas reljefs un mitruma režīms, sagaidāms, ka parādīsies vai palielināsies ar Paredzētās darbības nodrošināšanu saistīti traucējumi apkārtējā vidē. Paredzētās darbības ietekmju novērtēšanai uz apkārtnes bioloģisko daudzveidību IVN ietvaros piesaistīti un savus atzinumus snieguši atbilstošo jomu eksperti. Biroja secina, ka galvenās identificētās potenciāli nelabvēlīgās ietekmes uz apkārtnes bioloģisko daudzveidību kontekstā ar Paredzēto darbību un tās nodrošinājumu ir derīgā materiāla ieguve teritorijā, kurā konstatēts ES nozīmes prioritāri aizsargājams biotops, un sagaidāmais trokšņa līmeņa palielinājums kontekstā ar plānoto iegūtā materiāla transportēšanas D – DR maršruta izmantošanu, kurš šķērso mikrolieguma teritoriju, kas izveidots īpaši aizsargājamas putnu sugas aizsardzības nodrošināšanai (ietekme šajā aspektā detālāk izvērtēta šī atzinuma 6.4.4. nodaļā *Troksnis, tā izplatības novērtējums, tostarp saistībā ar derīgo izrakteņu transportēšanu caur mikrolieguma teritoriju*).
- 6.4.3.2. Saskaņā ar Sugu un biotopu ekspertes Atzinumu Darbības vietā (7,5 ha platībā) konstatēts ES nozīmes prioritāri aizsargājams biotops 2130* *Ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas* ar biotopa 2320 *Piejūras zemienes smiltāju līdzenumu sausi virsāji* ieslēgumiem, kā arī neliela Latvijā īpaši aizsargājamas augu sugas – smiltāju nelķe *Dianthus arenarius*, audze. Īstenojot Paredzēto darbību, tiks iznīcināts minētais aizsargājamais biotops 7,5 ha platībā un īpaši aizsargājamās augu sugas – smiltāju nelķe *Dianthus arenarius*, audze. Savukārt Darbības vietai pieguļošajās teritorijās konstatēti tādi īpaši aizsargājami biotopi kā 2180 *Mežainas piejūras kāpas*, 91D0* *Purvaini meži* un arī 2130* *Ar lakstaugiem klātas pelēkas kāpas*.
- 6.4.3.3. Sugu un biotopu ekspertes Atzinumā sniegts vērtējums par Darbības vietā konstatētā īpaši aizsargājamā biotopa 2130* *Ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas* stāvokli Paredzētās darbības teritorijā un Latvijā kopumā, kā arī sniegts vērtējums par sagaidāmo Paredzētās darbības ietekmi uz konkrēto biotopu. Atbilstoši vērtētajam biotopa stāvoklis Darbības vietā ir vidēji labs līdz labs. Savukārt atbilstoši “*Ziņojumā Eiropas Komisijai par ES nozīmes biotopu (dzīvotņu) un sugu aizsardzības stāvokli Latvijā*” (novērtējums par 2013. - 2018. gada periodu) sniegtajai informācijai, kopējais biotopa 2130* *Ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas* stāvoklis valstī novērtēts kā nelabvēlīgs – slikts (U2). Saskaņā ar Sugu un biotopu ekspertes Atzinumā sniegto informāciju biotops Latvijā aizņem 2339 ha, tostarp 1148 ha tiek aizsargāti Natura 2000 teritorijās (situācija uz 23.08.2019)^{15,16}. Novērtēts, ka, īstenojot Paredzēto darbību, tiks iznīcināti 0,32 % no kopējās biotopa 2130* *Ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas* aizņemtās platības Latvijā un 0,63 % no biotopa platības Latvijā ārpus Natura 2000 teritorijām. Saskaņā ar Sugu un biotopu ekspertes sniegto vērtējumu sagaidāmā ietekme uz biotopa 2130* *Ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas* platību Latvijā, tā struktūrām, funkcijām, atjaunošanās iespējām, vērtētajā apjomā būs nebūtiska. Ņemot

¹⁵ Ziņojuma V. pielikuma 1. tabula 6. lpp.

¹⁶ Atbilstoši “*Eiropas Savienības aizsargājamie biotopi Latvijā. Noteikšanas rokasgrāmata. 2. papildināts izdevums*” (2013) A. Auniņa red., Rīga, Latvijas Dabas fonds, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, 320 lpp. un DAP 2020. gada 3. decembra vēstule Nr. 4.9/6135/2020-N un 2021. gada 16. februāra vēstule Nr. 4.9/912/2021-N norādītajam biotops 2130* *Ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas* aizņem 1171 ha jeb 0,018 % Latvijas teritorijas.

vērā, ka Paredzētās darbība tiks realizēta ārpus Natura 2000 teritorijām, ietekme uz biotopu tajās nav sagaidāma.

- 6.4.3.4. Vienlaikus, lai mazinātu ietekmi uz Darbības vietai piegulošajās teritorijās konstatētajiem īpaši aizsargājamiem biotopiem, norādīts, ka ietekmes uz to struktūrām un funkcijām novēršanai nav pieļaujama tehnikas un/vai materiālu glabāšana ārpus Paredzētās darbības teritorijas, kā arī biotopu šķērsošana. Īstenojot Paredzēto darbību, rekomendēts izmantot esošos ceļus un dabiskās brauktuves. Papildus tam Sugu un biotopu eksperte norādījusi, ka drošības nolūkos, no teritorijas ieteicams izvākt konstatētos sadzīves, celtniecības un militāros atkritumus. Saskaņā ar Ziņojumu Darbības vietai piegulošajās teritorijās nav paredzēts īstenot kādas ar Paredzētās darbības nodrošināšanu saistītas darbības.
- 6.4.3.5. Vērtējot Paredzētās darbības ietekmi uz Darbības vietā konstatētās īpaši aizsargājamās augu sugas – smiltāju nelķe *Dianthus arenarius*, audzi, Sugu un biotopu ekspertes Atzinumā norādīts, ka, īstenojot plānoto smilts ieguvī, tās saglabāšana nav iespējama, tomēr, lai mazinātu nelabvēlīgo ietekmi šajā aspektā, Ziņojuma autori paredzējuši konkrēto audzi pārstādīt līdzīgā biotopā, tai piemērotā dzīvotnē ārpus Darbības vietas, bet tās tuvākajā apkārtnē Ierosinātājas valdījumā esošā teritorijā. Saskaņā ar Ziņojumā norādīto pārstādāmos augus paredzēts pārvietot pēc iespējas kopā ar esošo substrātu un pavadītājaugiem vismaz 20 cm rādiusā no katra auga vasas un vismaz 20 cm dziļumā, tādējādi mākslīgi veidojot aizsargājamās sugas atradni jaunā vietā. Atbilstoši Ziņojumā norādītajam plānotais pasākums īstenojams ar DAP rakstisku atļauju. Saskaņā ar Ziņojumu Paredzētās darbības īstenošanā jāņem vērā minēto ietekmi mazinošo pasākumu realizēt. Nosacījumi un risinājumi īpaši aizsargājamās sugas aizsardzības prasību nodrošināšanai iestrādājami derīgo izrakteņu ieguves projektā.
- 6.4.3.6. Atbilstoši Pirmā ornitologa atzinumam Darbības vietā konstatēts īpaši aizsargājamās putnu sugas – sila cīruļa *Lullula arborea* pāris. Savukārt saskaņā ar Otrā ornitologa atzinumu teritorijas apsekošanas laikā nav konstatēta neviena īpaši aizsargājama putnu suga, bet no teritorijā un tās perifērijā dažādos laikos reģistrētajiem novērojumiem (interneta dabas datu bāzē Dabasdati.lv pieejamā informācija) secināts, ka iepriekš konstatēti četri īpaši aizsargājamo putnu sugu novērojumi – purva tilbīte *Tringa glareola*, brūnā čakste *Lanius collurio*, melnā dzilna *Dryocopus martius* un sila cīruļis *Lullula arborea* (pēdējais no tiem jau Pirmā ornitologa atzinumā minētais novērojums). Atbilstoši Otrā ornitologa atzinumā sniegtajam vērtējumam par Paredzētās darbības iespējamo ietekmi uz minētajām putnu sugām, kā arī citām iespējamo īpaši aizsargājamo putnu sugu lokālām populācijām un migrējošiem putniem, nav sagaidāma būtiska ietekme ne esošajā situācijā, ne pie intensīvas Atradnes izstrādes.
- 6.4.3.7. Saistībā ar iespējamu ietekmi uz AAA “Ādaži” konstatējams:
- 6.4.3.7.1. AAA “Ādaži” īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (turpmāk – ĪADT) kods ir LV0600800, un atbilstoši likuma “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” (turpmāk – ĪADT likums) 43. panta otrai daļai un likuma pielikuma 311. punktam minētā ĪADT ir C tipa aizsargājamā teritorija, kas noteikta īpaši aizsargājamo sugu un īpaši aizsargājamo biotopu aizsardzībai.
- 6.4.3.7.2. AAA “Ādaži” aptver 10 150 ha plašu teritoriju, kurā daļēji iekļaujas arī Ādažu militārais poligons. Ierobežotās piekļuves teritorija un ar tās izmantošanu saistītie traucējumi kalpojuši par pamatu noteikt īpaši aizsargājamo biotopu attīstībai un dabas vērtību pastāvēšanai. AAA “Ādaži” izveidots 2004. gadā, lai nodrošinātu labvēlīgu aizsardzības stāvokli Latvijas un ES nozīmes aizsargājamiem biotopiem, tostarp 2320 *Piejūras zemienes smiltāju līdzenumu sausi virsāji*, 4010

Slapji virsāji, 2130 Ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas, 9010* Veci vai dabiski boreāli meži, 91D0* Purvaini meži, 9080* Staignāju meži un 7110* Neskarti augstie purvi, un dažādām aizsargājamām, tostarp abinieku un putnu sugām, kā arī, lai saglabātu AAA “Ādaži” kā ES nozīmes putniem nozīmīgu vietu, vienlaikus nodrošinot valsts aizsardzības uzdevumu veikšanas iespējamību. Minētā ĪADT ir nozīmīgākā teritorija valstī biotopa 2320 *Piejūras zemienes smiltāju līdzenumu sausi virsāji* saglabāšanā.*

- 6.4.3.7.3. Saskaņā ar Natura 2000 teritorijas standarta datu formā¹⁷ ietverto jaunāko informāciju AAA “Ādaži” reģistrēti 20 ES aizsargājamie biotopi, kas iekļauti Ministru kabineta 2017. gada 28. jūnija noteikumos Nr. 350 “*Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu*”, un 7 Latvijā sastopamie ES prioritāri aizsargājamie biotopi, kas iekļauti Ministru kabineta 2006. gada 21. februāra noteikumos Nr. 153 “*Noteikumi par Latvijā sastopamo Eiropas Savienības prioritāro sugu un biotopu sarakstu*”. Atbilstoši minētajai Natura 2000 teritorijas standarta datu formai kopumā AAA “Ādaži” teritorijā konstatētas 39 putnu, 4 zivju, 4 zīdītāju, 2 augu un 1 bezmugurkaulnieku sugas, kuru aizsardzību nosaka 2009. gada 30. novembra Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/147/EK par savvaļas putnu aizsardzību, 1992. gada 21. maija Padomes Direktīva 92/43/EKK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību un Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr. 396 “*Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu*”, un kā arī 37 augu, 7 abinieku, 2 rāpuļu, 48 bezmugurkaulnieku, 7 putnu, 1 zivju, kā arī 15 zīdītāju, 10 bezmugurkaulnieku, 20 putnu un 3 zīdītāju citas nozīmīgas sugas.
- 6.4.3.7.4. AAA “Ādaži” ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns 2015. – 2025. gadam (turpmāk – Dabas aizsardzības plāns) un tā aizsardzību un izmantošanu regulē Ministru kabineta 2019. gada 22. oktobra noteikumi Nr. 493 “*Aizsargājamo ainavu apvidus “Ādaži” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi*” (turpmāk – MK noteikumi Nr. 493). Dabas aizsardzības plānā definēti sekojoši AAA “Ādaži” aizsardzības un apsaimniekošanas ilgtermiņa mērķi: nodrošināt ilgstošu dabas procesu un militāro darbību mijiedarbības rezultātā izveidojušos atklātu smiltāju, virsāju un pelēko kāpu biotopu platību un to apdzīvojošo augu un dzīvnieku sugu kopumu nesamazināšanos, saglabājot to daudzveidīgo struktūru, teritorijas apsaimniekošanā galvenokārt izmantojot poligonā esošo militāro darbību potenciālu; nodrošināt, ka ilgstoši neskartie traucējumu jutīgie biotopi – Mazuikas ezers, purvainie meži un mežainās kāpas – ar tos apdzīvojošām sugām tiek saglabāti bez iejaukšanās to dabisko procesu norisē; nodrošināt atjaunošanos meliorācijas un degšanas degradēto purvu biotopiem.
- 6.4.3.7.5. No Dabas aizsardzības plānā sniegtās informācijas izriet, ka AAA “Ādaži” vērtības, kas atkarīgas no stabila hidroloģiskā režīma un netraucētas dabisko procesu attīstības, kas savukārt Paredzētās darbības ietekmē varētu būt viena no galvenajām negatīvajām ietekmēm uz minēto ĪADT, ir teritorijas, kas līdzās AAA “Ādaži” teritorijā esošiem traucējuma atkarīgiem biotopiem, ir ilgstoši saglabājušās cilvēka darbības netraucētas un kurām šāds traucējums nav vēlams (nav Darbības vietas tuvumā).
- 6.4.3.7.6. MK noteikumos Nr. 493 AAA “Ādaži” noteiktas sekojošas funkcionālās zonas – stingrā režīma, regulējamā režīma, dabas lieguma un ainavu aizsardzības zona.

¹⁷ <https://natura2000.eea.europa.eu/Natura2000/SDF.aspx?site=LV0600800&release=10>

Saskaņā ar minēto noteikumu funkcionālo zonu shēmu AAA “Ādaži” teritorija, kura atrodas Darbības vietai tuvākajā zonā, noteikta kā ainavu aizsardzības zona. Atbilstoši DAP dabas datu pārvaldības sistēmā OZOLS pieejamajai informācijai AAA “Ādaži” teritorijā, kura atrodas vistuvāk Darbības vietai, nav konstatēti īpaši aizsargājami biotopi.

- 6.4.3.8. ĪADT likuma 43. panta ceturrtā daļa noteic, ka paredzētajai darbībai, kas atsevišķi vai kopā ar citu paredzēto darbību var būtiski ietekmēt Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000), veic ietekmes uz vidi novērtējumu, bet 43. panta piektā daļa noteic, ka paredzēto darbību atļauj veikt, ja tā negatīvi neietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (Natura 2000) ekoloģiskās funkcijas, integritāti un nav pretrunā ar tās izveidošanas un aizsardzības mērķiem. Paredzēto darbību nav plānots realizēt Natura 2000 teritorijā – AAA “Ādaži” un no Ziņojuma izriet, ka Paredzētā darbība, tai skaitā ar to saistītās nelielās depresijas piltuves veidošanās, neradīs negatīvu ietekmi uz Natura 2000 teritoriju, tās dabas vērtībām un ekoloģiskajām funkcijām, integritāti (viengabalainību) un nebūs pretrunā ar tās izveidošanas un aizsardzības mērķiem. Uz šādu iespējamu ietekmi nav norādījuši arī jomā sertificēti dabas eksperti un DAP.
- 6.4.3.9. Teritorijas rekultivācijas projekts ir neatņemama derīgo izrakteņu ieguves projekta sastāvdaļa un Ierosinātājas pienākums ir iespējami līdzsvarot un mazināt izmainītās ainavas negatīvos aspektus. Ziņojuma sabiedriskās apspriešanas gaitā un Ziņojuma izvērtēšanas un atzinuma sagatavošanas gaitā viens no nozīmīgiem apspriestajiem jautājumiem bijusi piemērotu risinājumu noteikšana, lai Paredzētās darbības ietekmi samazinātu pēc tās īstenošanas. Arī Sugu un biotopu ekspertes Atzinumā sniegts vērtējums arī par iespējām Paredzētās darbības ietekmi samazināt, secinot, ka, rūpīgi plānojot rekultivācijas pasākumus pēc derīgā materiāla ieguves, Darbības vietā var plānot atklātas, ar smilti klātas līdzenas platības un pionieraugāja atjaunošanu, kas iespējama pārdesmit gadu laikā (pasākumi iznīcinātā biotopa atjaunošanai). Tomēr Sugu un biotopu ekspertes ieskatā, lemjot par šādu pasākumu izvēli, būtu ņemams vērā, ka daļā no kāpas jau notiek smilts ieguve (Atradnes 2002. gada izpētes iecirknī un 2006. gada izpētes iecirkņa Z daļā), kā arī tas, ka plašas un atklātas ar lakstaugiem klātu pelēko kāpu platības tiek aizsargātas un apsaimniekotas aizsargājamās dabas teritorijās, tostarp AAA “Ādaži”.
- 6.4.3.10. Vērtējot to, cik perspektīva un jēgpilna būtu šāda rekultivācijas risinājuma izvēle, Ziņojumā secināts, ka ieguvi vajadzētu veikt tā, lai pēc izstrādes karjera teritorijā būtu gluda smilts virsma ar gruntsūdeni vismaz 2 m dziļumā (atsakoties pat līdz ~30 % no Darbības vietā iegulošā derīgā materiāla izstrādes), jo minētā biotopa atjaunošanai un pastāvēšanai nepieciešami noteikti apstākļi. Tādēļ atbilstoši Ziņojumā sniegtajai informācijai Darbības vietā pēc derīgā materiāla izstrādes plānots izveidot ūdenskrātuvi, bet teritorijas virsūdens daļā veikt apzaļumošanu. Izvērtējusi šos risinājumus, DAP ir sniegusi atsauksmi¹⁸, ka teritorijā būtu piemēroti īstenot citu rekultivācijas risinājumu, par Darbības vietas rekultivācijas galveno mērķi izvirzot renaturalizāciju, ar to saprotot pēc iespējas dabiskas mitrāju teritorijas izveidošanu, ar mērķi optimizēt to dabas daudzveidības interesēs. DAP norādījusi arī ar konkrētiem piemēriem, kas būtu realizējami Darbības vietā, norādot uz veiksmīgu šāda veida praksi un piemēriem Eiropā, kad derīgo izrakteņu (tajā skaitā smilts) ieguves vietas tiek renaturalizētas par dabas daudzveidībai nozīmīgām teritorijām. DAP skaidrojusi, ka Paredzētās darbības gadījumā, renaturalizējot izstrādāto karjeru, būtu iespējams veidot vidi, kas nodrošina barošanās, nārstošanas, ligzdošanas vietas abinieku un putnu sugām, tajā skaitā īpaši aizsargājamām. Tādējādi DAP ieskatā tiktu īstenoti pasākumi

¹⁸ DAP 2021. gada 16. februāra vēstule Nr. 4.9/912/2021-N.

daļēju ar Paredzētās darbības īstenošanu saistītu negatīvo ietekmju (uz bioloģisko daudzveidību) mazināšanai. Attiecībā uz iespējamiem renaturalizācijas pasākumiem DAP rekomendē renaturalizācijas projekta izstrādē piesaistīt sugu un biotopu ekspertus, kas varētu sniegt ieteikumus par iespējami dabiskas ūdenstilpes un sugām, tai skaitā īpaši aizsargājamām, piemērotu nišu (barošanās, ligzdošanas, nārstošanas u.c. vietas) veidošanu.

6.4.3.11. Novērtējis Ziņojumā ietvertos un tā vērtēšanas gaitā izteiktos argumentus, Birojs piekrīt viedoklim, ka atteikšanās no ieguves zem gruntsūdens līmeņa konkrētajai situācijai būtu pārmērīga, jo uz šāda risinājuma nepieciešamību nenorāda ietekmes būtiskuma vērtējums. Tai pat laikā – rekultivāciju ir nepieciešams veikt mērķtiecīgi, pēc iespējas mazinot un novēršot radīto ietekmi uz bioloģisko daudzveidību. Tādēļ DAP norādītais risinājums, kas paredzētu Ziņojumā plānotās ūdenskrātuves veidošanu, vienlaikus papildinot to ar bioloģisko daudzveidību veicinošiem samērīgiem un salīdzinoši vienkārši īstenojamiem elementiem, varētu nodrošināt pilnvērtīgu ietekmes līdzsvarojumu. Konkrēti risinājumi iestrādājami derīgo izrakteņu ieguves projektā, kur tie primāri izskatāmi, vadoties no DAP 2021. gada 16. februāra vēstulē Nr. 4.9/912/2021-N norādītajiem piemēriem.

6.4.3.12. Īstenojot Paredzēto darbību un iegūstot smilti, neatgriezeniski tiks izmainīta arī Darbības vietas un apkārtnes ainava. Smilts ieguvi paredzēts veikt Atradnē, kura jau vairākus gadu desmitus tiek izstrādāta, Paredzētās darbības ietekmē tiks paplašināta esošās Atradnes ieguves teritorija. Ziņojumā vērtēts, ka tādejādi netiks no jauna izmainīta ainava, bet palielināsies platība, kur dominē esošā rūpnieciskā ainava, kas šajā teritorijā raksturīga jau kopš Atradnes izstrādes uzsākšanas. Saskaņā ar Ziņojumu Paredzētās darbības teritorijai nav īpašas ainaviskas vērtības, un, ņemot vērā, ka to no visām pusēm ieskauj mežu masīvi, tā no apkārtējām teritorijām vizuāli ir norobežota un nav redzama, tajā skaitā arī no ~300 m attālumā uz A - DA esošā AAA “*Ādaži*”, kuru no Atradnes norobežo meža masīvs. Citas ainaviski un kultūrvēsturiski nozīmīgas teritorijas vai objekti Paredzētās darbības teritorijas apkārtņē nav konstatēti. Attiecībā uz izmaiņām ainavā Birojs pievienojas Ziņojumā secinātajam. Lokāli ir sagaidāmas negatīvas pārmaiņas, tās būs salīdzinoši ilgstošas un mazināmas tikai ar rekultivācijas pasākumiem. Tomēr ietekmes nav sagaidāmas tik būtiskas un kompleksas, lai aprobežotu Paredzētās darbības veikšanu.

6.4.3.13. Ņemot vērā visu iepriekš minēto, Birojs nekonstatē Paredzētās darbības realizācijai pilnībā izslēdzošus faktorus, pie nosacījuma, ka tiek izvirzīti un ievēroti nosacījumi, ar kādiem Paredzētā darbība īstenojama vai nav pieļaujama. Līdz ar to – Birojs saskaņā ar Novērtējuma likuma 20. panta desmito daļu atzīst par nepieciešamu noteikt, ka Paredzētā darbība ir īstenojama vai nav pieļaujama ar šādiem nosacījumiem:

- a) Īstenojot Paredzēto darbību, nav pieļaujams veikt ar smilts ieguvi, materiāla apstrādi, tehnikas un/vai materiālu uzglabāšanu, pārkraušanu u.c. darbības (neskaitot transportēšanu pa esošu ceļu) ārpus Atradnes un Darbības vietas esošo īpaši aizsargājamo biotopu 2180 *Mežainas piejūras kāpas*, 91D0* *Purvaini meži* un 2130* *Ar lakstaugiem klātas pelēkas kāpas* platībās.
- b) Nosacījumi un risinājumi īpaši aizsargājamās sugas aizsardzības prasību nodrošināšanai iestrādājami derīgo izrakteņu ieguves projektā, tos saskaņojot ar DAP. Risinājumu izstrādē primāri izskatāmi pasākumi dzīvotņu saglabāšanai, kur attiecināms, piemērojot likuma “*Sugu un biotopu likums*” 14. panta nosacījumus.

- c) Teritorijas rekultivācijas plāns un piemērotākie risinājumi iestrādājami derīgo izrakteņu ieguves projektā, par vienu no izstrādātā karjera rekultivācijas mērķiem izvirzot arī bioloģiskās daudzveidības veicināšanu ūdenskrātuvē, piemēram, ar pasākumiem barošanās, nārstošanas un ligzdošanas vietu izveidi abinieku un putnu sugām.
- d) Gan izstrādājot, gan rekultivējot karjeru, tā nogāzes nepieciešams veidot tā, lai grunts noturība tajās būtu pietiekama un neveidotos noslīdeņi vai nobiras. Nepieciešamības gadījumā jānodrošina izskalojumu un erozijas kanālu likvidēšana karjera izstrādes laikā. Rekultivējot karjeru, jāparedz pasākumi nelabvēlīgo apstākļu veidošanās mazināšanai, piemēram, veidojot noturīgu veģetāciju, kur atbilstoši konkrētos risinājumus salāgojot ar bioloģiskās daudzveidības nodrošināšanai paredzētajiem risinājumiem.

6.4.4. Troksnis, tā izplatības novērtējums, tostarp saistībā ar derīgo izrakteņu transportēšanu caur mikrolieguma teritoriju.

- 6.4.4.1. Kā viens no būtiskākajiem ar derīgo izrakteņu ieguvi un transportēšanu saistītajiem ietekmju aspektiem atzīstams trokšņa piesārņojums, kas var būt traucējošs un ietekmju ziņā kļūt būtisks un nozīmīgs, ja Darbības vietas tuvumā ir pret piesārņojumu jutīgi objekti, tai skaitā pastāvīgas cilvēku uzturēšanās vietas, rekreācijas objekti, mājokļi un īpaši aizsargājamās dabas teritorijas.
- 6.4.4.2. Konkrētajā gadījumā Atradnes tuvumā neatrodas viensētas vai apbūves teritorijas, taču derīgā materiāla izvešanas ceļa D – DR alternatīva ved gar Lilastes ciema apbūves teritoriju, kā arī Paredzētās darbības teritorijas tuvumā ~300 m uz D no tās atrodas mikroliegums, kas 2014. gadā izveidots īpaši aizsargājamās putnu sugas aizsardzībai¹⁹. Viens no Atradnes pievedceļiem, kas tiek izskatīts kā pamata alternatīva arī Paredzētās darbības gadījumā, ved caur mikrolieguma teritoriju, un ar Paredzētās darbības īstenošanu tiek prognozēta transportēšanas intensitātes palielināšanās. Mikroliegums izveidots jau pēc derīgo izrakteņu ieguves uzsākšanas Atradnē, arī pēc IVN veikšanas iepriekš paredzētajai ieguves teritoriju paplašināšanai, tādēļ ierobežojumi derīgo izrakteņu transportēšanai no Atradnes līdz šim nav bijuši noteikti. Saskaņā ar Ziņojuma izstrādē pieaicināto Ornitologu atzinumiem putna ligzda atrodas Pašvaldību autoceļa tiešā tuvumā²⁰, un saskaņā ar Ornitologu atzinumiem viena no būtiskākajām Paredzētās darbības ietekmēm būs traucējumi un negatīva ietekme, ko rada troksnis.
- 6.4.4.3. Lai novērtētu transportēšanas ietekmes uz putnu sugu būtiskumu, Ziņojuma izstrādē pieaicināti ornitologi. Ornitologu atzinumos norādīts, ka putna ligzda šajā teritorijā zināma kopš 2012. gada²¹. Ņemot vērā teritorijas un tajā esošo ietekmju specifiku, ornitologi secinājuši, ka putns uzsācis ligzdot urbānā vide – blakus Pašvaldību autoceļam, kuru intensīvi izmanto gan militārās personas, gan vietējie iedzīvotāji, netālu esošam smilts karjeram, autoceļam A1 un Ādažu militārajam poligonam. Tādēļ secināts, ka putns faktiski akceptējis mēreni urbānu vidi, kāda ir mikroliegumā un tā perifērijā. Izvērtējot esošo situāciju, Otrais ornitologs savā atzinumā secina, ka plānotais transporta plūsmas pieaugums²² nebūtu vērtējams kā būtisks un konkrētajos

¹⁹ Atbilstoši DAP dabas datu pārvaldības sistēmas *OZOLS* datiem – mikrolieguma kods 2305.

²⁰ Attālumi norādīti saskaņā ar Pirmā ornitologa atzinumu, kur tie kontekstā ar Darbības vietas un transportēšanas D – DR virzienā esošā maršruta novietojumu ir mazāki nekā Otrā ornitologa atzinumā norādītie.

²¹ 2012., 2013. gadā tajā konstatēti mazuļi, kopš 2016. gada tā bijusi tukša, bet 2019. gadā tajā atkal konstatēti mazuļi, savukārt 2020. gadā tā atkal bijusi tukša.

²² Atbilstoši Ornitologa atzinumā Nr. RL/494/13.10.2020 norādītajam (Ziņojuma VI. pielikums), vērtējums par plānoto transporta plūsmas pieaugumu no Atradnes sniegts pieņemot, ka esošā darbības nodrošināšanai tiek veikti

apstākļos uzskatāms par samērīgu. Līdzīgi tiek secināts arī Pirmā ornitologa atzinumā, proti, ka nav paredzama liela papildus transporta plūsma, kas varētu negatīvi ietekmēt aizsargājamā putna ligzdošanas sekmes.

- 6.4.4.4. Tomēr DAP, izvērtējusi Ziņojumu un tajā iekļauto vērtējumu, saglabā bažas par papildus ietekmi uz mikroliegumu un tās pieļaušanu, norādot uz Ministru kabineta 2012. gada 18. decembra noteikumu Nr. 940 *“Noteikumu par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu”* 37. punktu, kas noteic, ka mikroliegumos, kas izveidoti ligzdojošu īpaši aizsargājamo putnu sugu aizsardzībai, faktiski aizliegta jebkāda veida darbība, kas ir pretrunā ar mikrolieguma izveidošanas mērķiem un uzdevumiem, iznīcina vai traucē attiecīgo īpaši aizsargājamo sugu, tai skaitā ir aizliegta pat periodiska ceļu uzturēšana no 1. februāra līdz 31. jūlijam. DAP norāda arī uz minēto noteikumu 41. punktu, kas noteic, ka no 1. augusta līdz 31. janvārim cauri mikroliegumiem, kas izveidoti mežos ligzdojošu īpaši aizsargājamo putnu sugu aizsardzībai, atļauts pievest kokmateriālus no cirstām citās mežaudzēs tikai tādos gadījumos, ja nav iespējams cits izvešanas maršruts, kas nozīmē, ka pieļaujamo darbību apjoms mikroliegumu teritorijās ir minimāls. Lai arī konkrētais transportēšanas maršruts ved pa publisku ceļu (mikroliegums noteikts teritorijām kas atrodas abpus tam), DAP norāda arī uz likuma *“Sugu un biotopu aizsardzības likums”* 11. pantu, saskaņā ar kuru darbību īstenotāju pienākums būtu izvairīties no jebkāda traucējuma īpaši aizsargājamo putnu sugām, jo visās to attīstības stadijās ir aizliegta apzināta traucēšana (īpaši vairošanās, mazuļu augšanas, spalvmešanas, ziemas guļas un migrācijas laikā). Ņemot vērā iepriekš minēto, kā arī to, ka iegūtā materiāla transportēšanai pastāv izvešanas maršruta alternatīva Z – ZA virzienā, kas vērtēta arī šī IVN ietvaros, un gan attāluma, gan ceļa seguma ziņā ir līdzvērtīga, DAP paudusi viedokli, ka derīgā materiāla transportēšana no Darbības vietas būtu pieļaujama tikai pa Z – ZA maršrutu.
- 6.4.4.5. Konstatējams, ka Darbības vieta, kur koncentrēsies galvenie ar derīgo izrakteņu ieguvu un apstrādi saistītie trokšņa avoti, atradīsies salīdzinoši tālu no teritorijām, kur Ministru kabineta 2014. gada 7. janvāra noteikumu Nr. 16 *“Trokšņa novērtēšana un pārvaldības kārtība”* (turpmāk – MK Noteikumi Nr. 16) noteic vides trokšņa robežlielumus cilvēku veselības aizsardzībai. Tomēr viens no transportēšanas maršrutiem – izvešanas ceļa D – DR alternatīva (Pašvaldību ceļš), kas šķērso arī mikroliegumu – ved tieši gar Lilastes ciemu, kur jau līdzšinējā vides situācija ir būtiski sliktāka par vides kvalitātes rādītājiem, kādus dzīvojamo māju teritorijā paredz MK Noteikumi Nr. 16. Būtiskāko ietekmi šajā teritorijā rada intensīvā autosatiksmē pa autoceļu A1, tomēr papildus traucējums un ietekmes faktors ir arī satiksme pa Pašvaldību ceļu. Tādēļ trokšņu līmeņa paaugstināšanās var radīt papildus traucējumus un ietekmi arī Lilastes ciema dzīvojamo māju teritorijās, jo īpaši teritorijās, kur vides trokšņa līmenis pašlaik nepārsniedz, bet ir tuvu vides kvalitātes normatīvam.
- 6.4.4.6. Atbilstoši Programmas nosacījumiem vides trokšņa novērtējums veicams atbilstoši MK Noteikumu Nr. 16 nosacījumiem, tai skaitā, izmantojot šo noteikumu 1. pielikumā noteiktās vērtēšanas metodes. Izvērtējis Ziņojumu, Birojs secina, ka tas nesatur MK Noteikumu Nr. 16 un Programmas nosacījumiem atbilstošu vērtējumu. Vides trokšņa un tā sagaidāmā palielinājuma ietekme vērtēta, veicot atsevišķus trokšņa mērījumus pie esošām iekārtām un transportēšanas ceļa tuvumā, balstoties uz to rezultātiem izdarot uz vērtētāja pieredzi un daļēji uz aprēķiniem balstītus secinājumus par to, cik liels sagaidāms izmērītā vides trokšņa vājinājums – attālinoties no mērījumu veikšanas

9 materiāla transportēšanas reisi dienā, bet Paredzētās darbības nodrošināšanai - 12 reisi dienā (10 mēnešus gadā), kopā veidojot 21 reisu dienā, kas šķērso mikrolieguma teritoriju.

vietas. Minētais Ziņojuma trūkums nav novērsts arī pēc Ziņojuma papildināšanas, kas bija veicama saskaņā ar Biroja 2020. gada 29. decembra vēstuli Nr. 5-01/1203:

- 6.4.4.6.1. Lai novērtētu karjera tehnikas radīto troksni, IVN izstrādes gaitā veikti trokšņa līmeņa mērījumi pašā karjerā, pie materiāla iekraušanas autotransportā, meža ceļa malā un gar grants ceļu līdz valsts nozīmes autoceļam A1, pa kuru pašlaik pārvietojās autotransports uz/no Atradnes. Trokšņa mērījumus (un tālāk sekojošos aprēķinus no tiem) veikusi akreditēta vides trokšņa aprēķināšanas un fizikālās testēšanas laboratorija SIA “*R&D Akustika*”. Šāda novērtējuma rezultātā izdarīts secinājums, ka Paredzētās darbības radītais troksnis neradīs sajūtamu vides trokšņa pieaugumu apkārtnes dzīvojamā apbūvē tā darbības laikā (diennakts dienas periodā).
- 6.4.4.6.2. Līdzvērtīga novērtējuma rezultāta, veicot aprēķinus, balstoties uz vidē nomērītu vides trokšņa vērtību, izdarīti arī secinājumi par transportēšanas ietekmes palielinājumu. Norādīts, ka ar Paredzēto darbību saistītā autotransporta pārvietošanās radītais troksnis apbūves teritorijās Lilastes ciemā būs ~42 dBA, savukārt ciema *Divezeri* apbūves teritorijā ~37 dBA.
- 6.4.4.6.3. Izdarīts secinājums, ka Atradnē esošās darbības un Paredzētās darbības kopējais radītais troksnis, tai skaitā no transportēšanas, neradīs *sajūtamu vides trokšņa pieaugumu* apkārtnes dzīvojamās apbūves teritorijās. Daļēji šāds secinājums izdarīts, balstoties uz autoceļa A1 satiksmes radītā trokšņa novērtējumam izstrādātajām trokšņa stratēģiskajām kartēm, no kurām secināts, ka Paredzētā darbība un tās radītā ietekme ir nebūtiska. Tādēļ izteikts pieņēmums, ka vides trokšņa robežlielumi nevienā no apbūves teritorijām transportēšanas maršruta līdz autoceļam A1 apkārtne netiks pārsniegti (ar Paredzēto darbību).
- 6.4.4.7. Saistībā ar veikto vides trokšņa novērtējumu Birojs atkārtoti atzīst, un uz to jau ir norādījis Ierosinātajai ar Biroja 2020. gada 29. decembra vēstuli Nr. 5-01/1203, ka tas neatbilst Programmas un MK Noteikumu Nr. 16 nosacījumiem. Ziņojumā izdarīti vispārēji secinājumi, kas, iespējams, Atradnē lokalizēto trokšņa avotu gadījumā, ja tiktu veikts atbilstīgs novērtējums, apstiprinātu prognozi, ka procesi Darbības vietā būtisku ietekmi uz dzīvojamo māju teritorijām tās apkārtne neradīs (atrodas vērā ņemamā attālumā). Tomēr bez izsvērtā un padziļināta novērtējuma par to, vai kādās no teritorijām ietekme netiks palielināta un pasliktināta ar Paredzētās darbības plānoto transportēšanu pa izvešanas ceļa D – DR alternatīvu (Pašvaldību ceļš), kas šķērso arī mikroliegumu un ved tieši gar Lilastes ciemu, secinājumus par ietekmes būtiskumu izdarīt nav pamatoti. Saistībā ar minēto Birojs ņem vērā arī DAP pausto viedokli un Dienesta nostāju, kas norādījis, ka par piemērotāko šajā gadījumā uzskatāma transportēšanas maršruta alternatīva Z – ZA virzienā no Darbības vietas, tādējādi nepalielinot nelabvēlīgo ietekmi uz Lilastes ciema apbūves teritoriju.
- 6.4.4.8. Vides aizsardzības likuma 3. panta 3. punkts noteic, ka persona, cik iespējams, novērš piesārņojuma un citu videi vai cilvēku veselībai kaitīgu ietekmju rašanos, bet, ja tas nav iespējams, novērš to izplatīšanos un negatīvās sekas (novēršanas princips). Tas, ka IVN uzdevums ir novērtēt paredzētās darbības īstenošanas iespējamo ietekmi uz vidi un izstrādāt priekšlikumus nelabvēlīgas ietekmes novēršanai vai samazināšanai, izriet arī no Novērtējuma likuma 1. panta 2. punkta un 2. pantā noteiktā Novērtējuma likuma mērķa. Tādēļ Birojs ņem vērā Ziņojumā ietvertos argumentus, ka izvešanas ceļa D – DR alternatīva (Pašvaldību ceļš) ir publisks koplietošanas ceļš, kuram nav noteikti tā izmantošanas aizliegumi, tomēr IVN ietvaros, kad atbilstīgā procedūrā jāpieņem lēmums par nosacījumiem, ar kādiem Paredzētā darbība īstenojama, samērīgi un pamatoti aprobežojumi ar mērķi novērst un samazināt negatīvu ietekmi uz vidi ir pieļaujami, jo tāds ir procedūras veikšanas mērķis. Ņemot vērā to, ka Ierosinātāja ir atteikusies novērtēt transportēšanas radīto troksni atbilstoši Programmas un MK Noteikumu Nr. 16 nosacījumiem, kā arī to, ka Ziņojumā aplūkots pamata

maršruts D - DR virzienā no Darbības vietas ~250 m garumā virzās caur mikrolieguma teritoriju un Paredzētā darbība radītu papildus traucējumus (palielinātu satiksmes intensitāti), šīs transportēšanas alternatīvu ir pamatoti aprobežot, jo pastāv alternatīva, kas šādu negatīvu ietekmi neradītu. Turklāt atbilstoši ietekmes uz gaisa kvalitāti novērtējumam (Ziņojuma III. pielikums) – ja visa transportēšana tiktu veikta pa vienu maršrutu, tie noteiktos sezonas periodos varētu būt 34 reisi dienā no esošās darbības un līdz pat 46 papildus reisi dienā no Paredzētās darbības. Savukārt Ornitologi savos atzinumos iespējamo traucējuma apjomu vērtējuši vērā ņemami mazākā intensitātē. Piemēram, atbilstoši Otrā ornitologa atzinumā (Ziņojuma VI. pielikums) norādītajam – pieņemts, ka tie būs vidēji tikai 9 reisi no esošās darbības, 12 reisi no Paredzētās darbības (kopā vidēji 21 reiss dienā).

6.4.4.9. Ņemot vērā visu iepriekš minēto, Birojs nekonstatē Paredzētās darbības realizācijai pilnībā izslēdzošus faktorus, pie nosacījuma, ka tiek izvirzīti un ievēroti nosacījumi, ar kādiem Paredzētā darbība īstenojama vai nav pieļaujama. Līdz ar to – Birojs saskaņā ar Novērtējuma likuma 20. panta desmito daļu un Novērtējuma likuma 3. panta 5. punktu atzīst par nepieciešamu noteikt, ka Paredzētā darbība ir īstenojama vai nav pieļaujama ar šādu nosacījumu:

- a) Tā kā Ziņojumā vides trokšņa aspektā Paredzētās darbības ietekme nav atbilstīgi novērtēta un tās īstenošanai ir identificējama piemērota alternatīva, kas negatīvu ietekmi neradītu, Paredzētās darbības īstenošana pieļaujama tikai ar derīgo izrakstu transportēšanas Z - ZA maršruta alternatīvu, bet D – DR maršruta izmantošana, kas radītu papildus negatīvu ietekmi, nav pieļaujama.**

Rezumējoši Birojs secina, ka Ierosinātāja ir izsvērusi risinājumus Paredzētās darbības realizācijai un sagaidāmās ietekmes galvenajos ietekmes aspektos, tajā skaitā – gaisa kvalitātes, trokšņa, ietekmes uz hidroloģisko un hidroģeoloģisko režīmu, pazemes ūdeņiem un to potenciālo piesārņojumu, ietekmes uz bioloģisko daudzveidību un ainavu aspektā, tomēr Ziņojumā ir arī trūkumi. Ziņojuma novērtējuma rezultātā Birojs atzinis, ka nav pamata kopumā aizliegt Ierosinātājas plānoto darbību, taču tā pieļaujama tikai nodrošinot Ziņojumā paredzētos vai tiem līdzvērtīgus risinājumus vides kvalitātes nodrošināšanai un ietekmes novēršanai un samazināšanai, kā arī ievērojot Biroja noteiktos nosacījumus, ar kādiem darbība nav pieļaujama un kādiem – varētu būt īstenojama. Tajā skaitā kā vienīgā pieļaujamā transportēšanas maršrutu alternatīva atzīts transportēšanas ceļš Z – ZA virzienā.

Biroja atzinums ir kompetentās iestādes viedoklis par Ierosinātājas nodrošināto Ziņojumu, tajā novērtēto ietekmi un vērtējuma trūkumiem. Lēmumu par Paredzētās darbības realizācijas pieļaujamību pieņem Novērtējuma likuma 21. panta kārtībā. Attiecīgā valsts institūcija, pašvaldība vai cita likumā noteiktā institūcija, vispusīgi izvērtē Ziņojumu, pašvaldību un sabiedrības viedokli un, ievērojot Biroja atzinumu par Ziņojumu, normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā pieņem lēmumu par Paredzētās darbības akceptēšanu vai neakceptēšanu. Ja tiek pieņemts lēmums par Paredzētās darbības pieļaujamību, Paredzēto darbību iespējams īstenot tikai ievērojot ārējos normatīvajos aktos noteiktos, Ziņojumā paredzētos un ar šo Biroja atzinumu izvirzītos nosacījumus, ar kādiem tā varētu būt īstenojama (Novērtējuma likuma 22. panta divi *prim* daļa).

Direktors

(paraksts*)

Arnolds Lukšēvics

**Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu*